

Glauber, Johann Rudolph. Tractatus de natura salium. Sive Dilucida descriptio, perfecta explanatione declarans naturam, proprietates, & usus salium vulgò notorum, ut & alius cujusdam, admodum mirabilis, & hactenus mundo ignotissalis, cujus adjumento omnia vegetabilia, animalia, & mineralia, sine ponderum suorum diminutione, & incombustibilia corpora transmutari possunt : cum demonstratione firmissima, quod sal (post deum & solem,) unicum sit principium, solaque origo, propagatio atque augmentum unicum cunctarum rerum, ex quo maximus totius mundi thesaurus, & maximæ divitiæ erui queant. Item tractatulus parvus, & compendiosus de salium, metallorum, & planetarum signaturâ. In Dei omnipotentis honorem & gloriam, luminisque naturæ amplificandi, & declarandi causa descriptus & in

5

TRACTATUS
DE
NATURA SALIUM.
SIVE

Dilucida descriptio, perfecta explanatio-
ne declarans naturam, proprietates, & usus sa-
lium vulgò notorum, ut & alius cujusdam, admodum mi-
rabilis, & hactenus mundo ignoti salis, cujus adjumento
omnia Vegetabilia, Animalia, & Mineralia, sine ponde-
rum suorum diminutione, & formarum muta-
tione in dura, & incombustibilia corpo-
ra transmutari possunt:

CUM

*Demonstratione firmissima, quod sal (post Deum & Solem,)
unicum sit principium, solaque origo, propagatio atque augmen-
tum unicum cunctarum rerum, ex quo maximus totius
Mundi thesaurus, & maxima divi-
tiæ erui quæant.*

ITEM

Tractatulus parvus, & compendiosus de Sa-
lium, Metallorum, & Planetarum signaturâ.

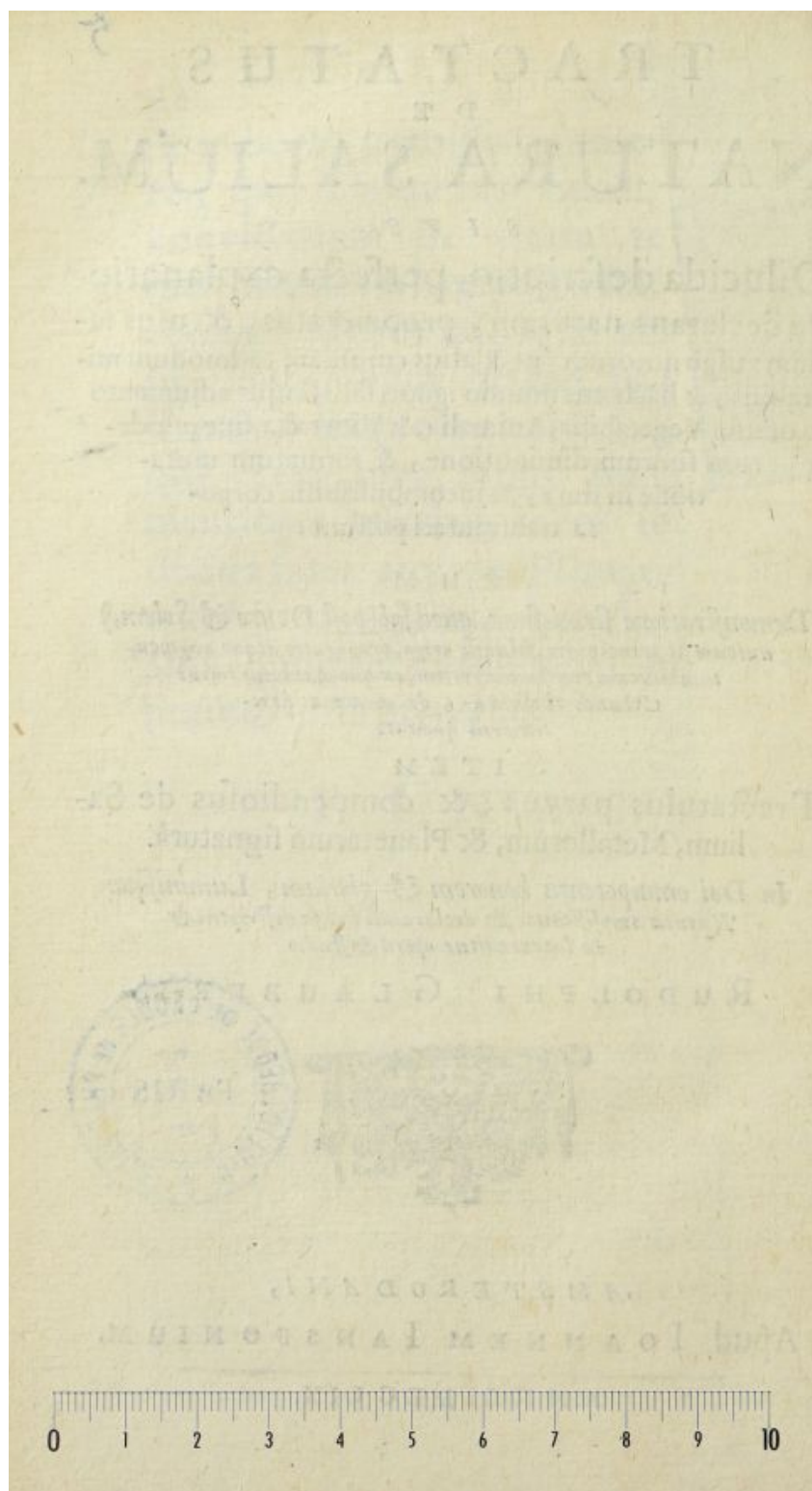
*In Dei omnipotentis honorem & gloriam, Luminisque
Naturæ amplificandi, & declarandi causa descriptus &
in lucem editus operâ & studio*

RUDOLPHI GLAUBER

AMSTERODAMI,
Apud IOANNEM IANSSONIUM.

ANNO MDCLIX.

LECTOREM.

Multiplices, ac varii cibi sive ex carnibus, sive ex piscibus parati, licet optimi esse censeantur, si sale non conditi in mensâ appositi fuerint, nullo palatum delectamento afficere vulgò feruntur; utpote qui nec saporem delicatum exhibent, nec corporis valetudini conducunt. Extrâ veri fidem non excedere effatum hoc tritum & vulgare, quivis & facile animadvertet, & fide facili admittet, si accuratâ mentis acie pensâverit, salem inter ciborum condimenta primas tenere, nec par sibi aliud ullum habere, tantum abest, ut ex tot unum ipsi præferendum sit. Tanti autem The-sauri excellentes & admiranda virtutes ac doctes dignissimæ sunt, quæ mortalium mentes indesinenti investigatione, & inquisitione occupatas teneant, quibus inquirendis & declarandis præsentî meo labore operam dare constitui, utpote qui quindecim aut sexdecim annorum spatîo hætenus nil prius & antiquius habui, quàm ut laboribus meis qualibuscunque Divinæ Glorîæ, & publico Bono inservirem. Primo ete-

AD LECTOREM.

nim conatu meo opus quinque partium serie de Furnis Philosophicis agens in lucem produxi, ac quinque detexi Furnos variis destillationum modis aptatos, ac excellentibus medicamentis, quæ varios ac diversos morbos Humanum corpus affligentes debellant, artificiosâ præparatione parandis idoneos detexi, quas utiles & artificiosas inventiones hætenus antè me nemo revelavit.

Sequitum est Opus Minerale Mineralium & Metallorum originem atque emendationem commonstrans : Cui successit Pharmacopœa Spagyrica tribus partibus tractans de Vegetabilibus, quo pacto medicamenta ex ipsis efficacia paranda sint.

His proximum fuit de admirandâ Salispetræ Naturâ & Proprietate opusculum, quo solidè demonstratur salium cunctorum miraculum illud verum fuisse solvens universale Philosophorum, quod omnium hominum, summorum & imorum, divitum & pauperum usui inserviat. Miraculum mundi illud opusculum appellavi; Explicatione, & Continuatione auxi, atque contrâ invidorum & Risorum insultus nefarios munivi defensione, & apologia. His cunctis miracula Divina, & Naturæ mysteria

AD LECTOREM.

steria huic Mundo in maximâ cæcitate versanti ob oculos posui.

Accessit alius tractatus sub Prosperitatis Germaniæ titulo, quatuor libellis, quorum duo posteriores in lucem hætenus non prodierunt, prodituri tamen brevi, si Deus vitam mihi prorogaverit, utilissima æconomiae, & administrationis rei familiaris præcepta complectens.

Opusculum itidem aliud, cui titulus, consolatatio navigantium, docens, quâ ratione, in itineribus & navigationibus longinquis in Indiam Orientalem & Occidentalem institutis, navigantes contrâ famem, sitim, aliasque, ejusmodi, quibus obnoxii esse solent, incommoditates se defendere, sartosque & tectos conservare possint.

Porrò tractatus de Tartaro, Aceto, Vinique Spiritu eorum facilem apparatus & præparationem indicans.

Adjunxi his ipsis Tractatum de Auro Potabili, & alium de Medicina universali, sive Auro Potabili Vero, & alia scripta Apologetica, quibus non modò perfidam hominum infidelitatem sed etiam plures excellentes scientias revelavi, ut his ipsis scriptis omnibus Gloriam Divinam illustrarem, ac commodum & emolu-

AD LECTOREM.

mentum proximi mei quærerem, ipsique tanquam eximios cibos, animam pariter, & corpus reficiendi gratiâ apponerem.

Ac licet dicti cibi propriâ suâ naturâ salsi, salubres, & boni saporis sint, salemque suum Naturalem contineant, operæpretium tamen visum mihi fuit eosdem quasi novo sale aspergere, & salsamento quodam condire, ut eo majore appetentiâ & voluptate gustari possint. Et ad hoc faciendum eò proniore sum animo, quò studiosius operam dare conor observando Veterum Doctorum præcepto præcipienti, ut sine sale nullus cibus mensæ imponatur. Etenim more antiquo receptum est, ut in bonâ rei familiaris administratione salinum primo apponatur, & cæteris cibis omnibus præmittatur, nec prius è mensa dematur, quàm cæteri cibi omnes remoti fuerint: Id quod indicio est, salem utilissimum ac maxime necessarium donum Dei jure ac merito apponendos in mensa cibos præcedere, & post illos ultimum removeri. Ut autem nobilissimum hoc munus Divinum ignorantium cœtui melius innotescat, & notius, quam antehac, fiat, intermittere non possum, quin paucis, & quasi obiter, quantum quidem temporis ratio in præsentia mihi indulserit,

AD LECTOREM.

dulserit, ejus ingentem & admirandam efficaciam, in Humani Generis commodum adumbrem & depingam. Pauca verò & compendiosa hæc, rogo, Miraculorum Divinorum studiosus æqui bonique faciat, nec parvi pendat, reliqua in aliorum piorum, & sedulorum virorum scriptis inventurus, si plurimum cognoscendorum desiderio arserit.

Quantum igitur attinet ad originem salis totius terræ nutritoris, & sustentatoris, qui ex Oceano tanquam universali promptuario depromitur, opinionum divortia exorta scriptores in diversas ablegarunt partes, & sententias. Salinos fontes, qui in multis ac variis terræ locis ex scaturiginibus suis erumpunt, & coctionis beneficio salem suum expromunt, quidam opinantur non ex Oceano suum ortum ducere, sed ex sale, in plurimis Globi terreni locis, peculiariter instar metallorum generato, & nato. Argumento hoc opinionem suam stabiliunt, quod fontium istorum aqua salsedine suâ marinam sæpè multum excedit, & è contrario hæc per prolixos terræ meatus provecta salsedinem suam necessario prorsus amittit, & salem suum relinquens planè dulcis, aut insipida prodire debet. Ratio hæc adeò veritati consen-

A 4

tanea

AD LECTOREM.

tanea primo aspectu videtur, ut vix aliter se rem habere quis arbitrari possit. Pleraque etiam aquarum dulcium scaturigines ortu suo primo salsae fuerunt, quæ meatus terræ penetrantes salem suum, ut terram nutriat, in eâdem deposuerunt, & in Generis Humani usum quotidianum dulces eruperunt. Unde tot ac tam variis fluminibus ortum præbuere, revertentibus iterum in mare, seu Oceanum, Universale illud promptuarium, ex quo inde sinente fluxus reciprocatione salem petunt, eundemque terræ communicant, ut hoc pacto nunquam nutrimenti debiti penuriâ laboret, sed ejusdem perpetui mineralia, lapides, frutices, arbores, gramina, bestias & ipsos homines participes reddat, atque ita tam irrationalium quam rationalium animalium sustentationi, propagationi, & conservationi inserviat; id quod nemo rationis ac mentis suæ compos negare poterit. Nisi forsan Circulationem Sanguinis Humani in corpore humano, ceu Microcosmo quodam, quæ haud paucis ignota est planè, & incognita, negare, & dicere velit sanguinem in minimo manus aut pedis digito, in sinistrâ aure, aut aliis locis non oriri ex Hepate universali san-

AD LECTOREM.

li sanguinis fonte, sed à Spiritu Vitali particulariter in illis ipsis locis generari, & produci, id quod absurditatem haud exiguam sapit.

Cum igitur sanguinis in Microcosmo indesinens Circulatio tanquam verissima nullo modo negari queat, quidni & talis in Macrocosmo seu orbe terrarum Circulatio, ut vera non admitteretur? Sicut enim Sanguis Humani Corporis ex jecore exoriens per omnes totius corporis meatus, & venas tam magnas quam parvas se diffundit, totiusque compagis vitam conservat, ac omnes partes nutrit, & auget, meliorem succum, qui in carnem, ossa, cutem, & capillos mutatur, in ipsis membris, ut nutriantur, & augeantur, relinquendo, atque Phlegma inutile per cutis poros expellendo: Ità etiam comparatum est cum totius Macrocosmi nutrimento, & alimento, universali, dum sine intermissione aqua illa salsa, ex Mari magno sive Oceano totum Orbem terrenum ambiente, per multos parvos & magnos meatus, ceu venas, terræ partes omnes perreptat, & illas sale suo nutrit & sustentat,

A 5

ut

AD LECTOREM.

ut mineralia; metalla, lapides, arenae, limi, frutices, arbores, gramina nutriantur, crescant, & crescendo incrementa sua sumant. Reliqua aqua sale omniliberata, tanquam superfluum quiddam in superficiem exterminatur, ac in varias scaturigines tam parvas quam magnas diffusa, haud aliter, ut in Microcosmo Sanguinis superfluus sudor, per innumerales meatus & poros expellitur. Quod autem in plurimis terræ locis salem aqua non relinquat, sed secum educat, hoc diversis de causis fieri omnino verisimile est. Primum namque antiquus ille Paterfamilias Divina sua providentia sapienter admodum ordinavit, & instituit, Generis Humani commodo prospiciens, ut ejusmodi aqua salsa, qua homines carere nullo modo possunt, à terra erumperet. Ea de causa quibusdam terræ locis ab igni centrali aqua marina passim meatus & hiatus transiens exsiccatur, & in dura ac grandia frusta coagulatur, quæ labore humano eruta & effossa, & aquæ adjumento soluta, atque sordibus suis liberata in ahenis idoneis excoquuntur, atque in salem purum rediguntur.

*Si verò contingat, ut aliæ aquæ in meatibus terrestribus, quos transeunt, ejusmodi frusta
salis*

AD LECTOREM.

salis coagulata offendant, ejusdem tantum solvunt, quantum secum auferre possunt, ac postea variis modis in sales excoquuntur, prout majorem vel minorem salis copiam secum avexerint.

Quod autem hic salis fons locupletior existat, & ille minore copia ditatus sit, in causa est allabentis aquæ, & se salsa aquæ associantis copia major, vel minor, quæ hanc debiliorem reddere solet.

Hæc pauca sufficiunt refellende opinioni eorum, qui fontes salinos non ex mari originem suam trahere, sed peculiariter in terra astrorum adjumento excitari & nasci statuunt. Forte an & hoc quoque posse fieri credibile esset; credibilius tamen illud videtur, quod Sol & astra radios & influentias suas in Oceanum & maria demittentes salem in iis generent, tot terrarum postea meatus pervios penetrantem, & terræ nutrimentum debitum advehentem.

Copia salis in fontibus majoris aut minoris & hæc causa adferri posset, quod meatus isti salsam ex mari aquam recipientes situ differant locorum & differentiam suam sortiantur ab aqua ipsa marina, quæ varia & multiplex miro discrimine inter se distat.

Nam

AD LECTOREM.

Nam quò propius aqua marina ad Septentrionem occedit, eò minorem salis copiam continet, adeò ut sæpenumero vix decimam, aut vigesimam salis partem comprehendat.

Quò verò Meridiei, aut Orienti propinquior est, eò majori salis copia locupletatur. Eâ de causâ in Indie Orientalis, aut Occidentalis partibus haud paucis mare tanta salis vi turget, ut tempestatis impetu vehementiore concitatum copiosam cum fluctibus spumam in litus ejiciat, solaribus radiis postea exsiccatam, & in salem redactam, quo incolæ ad condiendas carnes, & pisces uti solent. Experientia docuit, quod in ejusmodi locis aquæ marinæ quatuor libræ unam salis expromant, tantaque Salis abundantia indicium est ipsa terrarum istarum fertilitas, quæ sine ullo cultu & labore humano, æstivis æque ac hybernis mensibus incolas præstantissimis fructibus ditant. Tanta fertilitate non gaudent regiones ad Polum Arcticum propius admotæ, ideò quod & solis radios majores & penetrantiores desiderant, & non exhibent tantam multitudinem salis, qui omnis fertilitatis causa existit, idcirco infrequentiore præsentia suâ dictis regionibus tam largam & spontaneam

AD LECTOREM.

taneam fructuum fertilitatem denegant.

Ut autem sal, quem imperiti in postremis habere consueverunt, in majore habeatur honore, diutius nomen ipsi debitum silentio præterire nec volui nec potui, ideoque ipsum maximum Mundi thesaurum, & amplissimas divitias nuncupavi.

Hoc titulo insigniendum esse ut probem, & demonstrem, præter hunc unicuique notum, communem & abjectum salem, in quo omnium Creaturarum vita, conservatio, accretio, & propagatio consistit, & qui omnium rerum principium & finis est, majorem in terra thesaurum non reperiri; necesse erit, ut, quàm brevissimè illud fieri poterit, infallibilem mysteriorum Dei & Naturæ veritatem in apertum producam.

*A Lectore autem nullius præjudicii opinionione occupato obnixè peto, ut sibi offendiculo esse non patiatur vilitatem abjecti & contempti salis, nec etiam putet, me ipsi hoc titulo exhibendo, ac illum totius Mundi thesaurum maximum, & maximas divitias appellando, modum excessisse, nimiosque honores ipsi exhibuisse. Pertinent enim jure ac meritò ad ipsum tanti honores, tantusque titulus,
adeo-*

AD LECTOREM.

adeoque majori adhuc insigniendus esset, si major ipsi attribui à me posset. Facile autem mihi persuasum habeo, si auri sacra fame correpti hunc libellum aspexerint, titulum legerint, quod nihil aliud mente sua concepturi sint, quam ipsius Universalis Magni descriptionem, aut magnarum divitiarum, & ingentium thesaurorum revelationem, quam se in hoc tractatu inventuros sperabunt, ne somniaturi quidem, abjectum & contemptum salem in medium hic proditurum, ideoque dicturi: An de manipulo salis tantus clamor excitandus est? Quis Glauberum tanto titulo salem insignire ausum fuisse putasset? Sed obnixè abs te contendendo, mi amice, ut patienter ea, quæ de sale tibi hoc scripto ob oculos pono, perlegas, & accurate examines, ut me puram putam veritatem scripsisse deprehendas. Si mentis tuæ captum superant, eademque tu hætenus ex aliorum libris nec didiceris, nec intellexeris, hoc tibi in mentem veniat velim, non omnes omnia cognita habuisse, & Deum omnipotentem posteris, multa reliquisse, quæ superbos & scientia inflatos hætenus celavit. Lege ac perlege Veterum Philosophorum scripta verissima, ut cognoscas, & pernoscas, viros, illos, qui
in-

AD LECTOREM.

*intima Naturæ penetralia excusserunt, saltem
magnum quidem fecisse, sed de industria ingra-
tum Mundum ejus mysteria & arcanacelasse,
quæ his ultimis temporibus jam in apertum
producit, tibi & omnibus aliis tanquam incom-
parabilia dona gratissimo animo suscipien-
da.*

*Arrige aures Pamphile, aperi oculos tuos
cæcitate, & tenebris obductos, attende ad bo-
na ea quæ tibi de sale depredico; si periculum
feceris, & cuncta examine accurato perscruta-
tus fueris, an cum Deo, Natura, & Veritate
conveniant, nullum mihi dubium est, quin ma-
gnalux mentem tuam illustratura, & te quasi
renovatum hominem factura sit. Sin autem
superbo atque elato animo eadem, quæ & di-
scere, & intelligere recusas, ludibrio habueris,
in stultorum vervecum censu, & numero ver-
saris, in eodemque perpetuo manebis, licet ipse
Aristoteles, omnesque Professores, & Docto-
res longis tuis auribus asininis insideant, & tu
iisdem, sicut Asinus sacco, tuam stultam su-
perbiam, & superbam stultitiam velare cone-
ris. Longè satius est, multa scire, & se modulo
suo metiri, quàm nihil scire, & vanissimo
ignorantia suæ fastu se efferre. Nunquam
vidi*

AD LECTOREM.

vidi aliquem, qui scientiâ verâ præditus se aliis prætulit; quamplurimos contrâ deprehendi, qui invidiâ, odio, & inhumanâ malitiâ incitati, nihil prius & antiquius habuerint, & habere adhuc soleant, quam ut piis, quibus Divina Benignitas dona sua concessit, insultent, eosque ludibrio habeant, & Theonino dente rodant, quod facinus Diabolicum suo tempore Divina Iustitia impunitum non dimittet. Hoc tibi velim capias, superbe cavillator, & ad ea jam attendas quæ de sale dicturus sum.

T R A

TRACTATUS

De

NATVRA SALIVM.

I. De Natura Salis.

VT compendio demonstretur, quam plurima bona, imò, si animæ nostræ salutem excipias, summum bonum temporale, summam valetudinis humanæ conservationem, summas divitias, summos thesauros, & quæ alia ad humanum usum necessaria sunt, plenè & plane in salis corpore abjecto latitare, primò audienda sunt ea, quæ Christus Servator noster ipsa Veritas, ipsa Lux, & ipsa Vita de Sale dixit apud Evangelistam Lucam cap. 14. v. 34. & Marcum cap. 9. v. 50. *Sal, inquit, bona res est.* Apud Lucam autem cap. 18. v. 19. *Nemo, ait, est bonus, nisi Deus solus.* Suos verò Discipulos salem terræ nominat, additque *si sale terra careat, inutilis est, nec fructus profert*; ipsumque fimum sine sale nulli usui esse potest. Idem est, ac si diceret: Sal nobilissima totius mundi res est, & tamen apud stultos abjectissima & contemptissima. Huic similes estote, & Dei voluntatem facite, ac tanquam Mediatores ad Deum peccatores deducite, quod aliter fieri non potest. Caput vestrum

B

sum,

2 DE NATURA SALIUM.

sum , Magister vester , & Antecessor vester ;
Meis vestigiis insilite , me sequimini ; Ego sum
via, &c. Verba hæc Domini nostri Iesu Christi
maxima mysteria occultant, quæ homines debito
examine non perpendunt , sed tantum obiter , &
quasi per transfennam inspiciunt , & legunt. Sed
hoc sciendum est , Christum ne unicum quidem
verbum frustra pronunciaffe, & dictum quodvis
ex sancto ejus ore profectum maximi momenti
mysteria occulere, quæ ne millesimus quidem in-
telligere, capere, & credere potest. Unde hoc nisi
à peccato, superbiâ, mundanâq; ambitione & va-
nitate , quibus corda hominum adeò plena & di-
stenta sunt, ut nihil spirituale admitte re possint, &
velint. Vasi aquâ fœtidâ, & venenatâ repleto pre-
tiosum & nobile vinum, aut jucundi saporis medi-
camentum si velles infundere, illa salubri medica-
mento non cederet locum, & succus nobilis effusus
profusione inutili periret. Ità etiam cum ingratis-
simo, & perversissimo hoc mundo hodierno com-
paratum est, in quo maxima hominum pars corda
sua, sensus, & cogitationes omnes , terrenis & ca-
ducis rebus ad summum oppleverunt, adeò ut ni-
hil omninò Divinarum rerum recipere queant. In-
culpâ est detestabilis Satanas, qui Zizaniorum co-
piam tantam hominum cordibus iniecit, ut triti-
co utilissimo nullus locus relinquatur. Si circum-
spexerimus , & actiones humanas cunctas probè
inspexerimus, rem verissimam comperiemus. Fe-
lix est ille, qui tempestivè ad frugem se recipit, &
malitiæ viâ declinat. Ad

Ad sale redeuntē audiamus, quæ aliorum de ipso sententia fuerit. Philosophorum scripta prolixis verbis hîc citare & adducere opus non est, cum in promptu sint, & unicuique ex ipsis pateat, quod ipsum, post Deum, solem & ignem, nobilissimam creaturam æstimaverint, & quasi Divinis honoribus affecerint. Ethnici sine igne & sale Diis operari non potuerunt. Vetus & Novum Testamentum perlegens, Deum ipsum salis rationem habendam mandasse, invenies. Apud Sanctum Evangelistam Marcum reperitur, omnes homines igne, & cuncta sacrificia sale condienda, & lampadem, aut lumen in altari nunquam extinguendum, sed in continuo ardore conservandum. In Ecclesiâ Christianâ semper hic mos observatus est, ut nullus infans baptizaretur, nisi præsentē aliquo lumine, aut candelâ aliquâ: imò à sacerdote parum salis ori ipsius baptisati infereretur his verbis: *Accipe sal sapientiæ*; quasi diceret: disce Deum intelligere & percipere, & noli evadere Mundana Bestia, quæ nullo intellectu prædita est. Hæ ceremoniæ adhuc hodiè in locis nonnullis observari consueverunt. Græca Ecclesia aqua & igne baptizat, eoq; ritu indicat, igni similem esse Spiritum Sanctum, quia corda hominū rigida calefacit, vivificat, & ad Deum convertit. Deus ipse consumentem ignem se nominat, Spiritusq; Sanctus semper figurâ ignis apparuit, & linguis ignitis se in Christi discipulis ostendit. Abyssini sub potentissimo Rege Sacerdote Iohanne in

4 DE NATURA SALIUM.

Africâ Christianam Religionem profitentes aquâ & igne baptisant, & frontibus hominum baptifatorum signum inurunt. Ut in pauca conferam, non est inter Ethnicos, Judæos, Turcas, ipsosque Christianos ullus, qui ignem & salem in maximo pretio non habeat, de quo tamen amentibus non innotuit plus, quam porco, vaccæ, aut aliis bestiis irrationalibus, quæ sine intellectu vitam transeunt. Duæ autem hæ Creaturæ Dei, ignis nimirum, & sal in Naturæ fundamento unum sunt, & idem. Nam ignis salem produxit, & hic in ignem, ille in salem revertitur, ita ut mutua conversione semper unum in alterum commutetur. Ideò dixit Hermes omnium Philosophorum Pater; Superius est sicut quod est inferius, & inferius est, sicut quod est superius, sicuti legere est in Tabula ejus Smaragdina. Sol sive ignis est superius, sal inferius, qui instar solis vel ignis facili negotio combustibilis redditur, prout in plurimis scriptorum meorum locis docui, ipsique Philosophi omnes unanimi consensu fatentur, quod maximum secretum in igne & sale absconditum lateat. Hinc Alchimix natum vocabulum ex igne & sale, qui omnia penetrant, ipseque ignis symbolum est Dei, qui figurâ ignis se conspiciendum semper exhibuit: Sal verò æternitatis symbolum, eò quod à corruptione cuncta defendat & conservet. Christus Lux Mundi, ejus vero Discipuli sive Apostoli sal Terræ nuncupantur. Si mihi
liceret,

liceret, dilucidè & aperte cuncta hæc demonstrarem. Sicut Christus & Discipuli ejus, qui sal terræ fuerunt, Sancti Evangelii dilatatione quasi Medium extitère, cujus adjumento peccatores Deo reconciliati sunt; Ità etiam Magni illius universalis Veterum Philosophorum beneficio in corporibus humanis reconciliatio fieri solet, ut cæteris paribus aliquam comparationem instituamus. Nam perditus & à Deo rejectus peccator, aliâ ratione Deo reconciliari non potuit, nisi Deus verbum suum per Spiritum Sanctum in corpus hominis alicujus, nempe Virginis Mariæ misisset, ut ibi caro fieret, & naturam humanam assumeret, sicut Johannes Evangelista in Evangelii sui principio testatur, dicens : *Et Verbum caro factum est, atque inter nos habitavit*, &c. Neceffe fuit, ut Divinitas se humiliaret, humanam naturam assumeret, pateretur, moreretur, ac resurgeret, antequam homo lapsus, & rejectus Deo reconciliaretur. Nam homo homini in hoc casu opem ferre non poterat, sed requirebatur talis auxiliator, qui plus quam homo Divinæ & Humanæ Naturæ particeps esset, ut pro homine patiendo & satisfaciendo eundem cum Deo in gratiam reduceret. Posset hic aliquis quærere, & dicere; Cur fecit hoc Deus, qui facilè Satanam inhibere potuisset, ut Serpentem non ingressus fuisset, & hominem per illum non seduxisset, & ad lapsum impulisset? Ità enim non opus fuisset, ut Verbum Dei

6 DE NATURA SALIUM.

caro fieret, pateretur, ac moreretur. Sed mi homo, fcias, Deum hoc non voluisse, fed potius illud, quo homini Bonum ac Malum proposuit, ut ità Omnipotentiam suam monstraret, & manifestaret.

Cur Satanas serpentem ingressus est, & ejusdem ope hominem ad lapsum incitavit? Ideò ut Deus imaginem reconciliationis nobis proponeret.

Cur Moses in deserto æreum serpentem erexit, & Israëlitis mandavit, ut illum aspicerent, cum à serpentibus morderentur? Ideò nimirum, ut omnes à serpentibus icti veneno, liberarentur aspectu illo, & pristinam sanitatem recuperarent. Typus fuit crucifixionis Christi, qui tanquam anathema pro nobis cruci affixus est, ut nos omnes unanimus, & seriò ipsum invocantes à veneno, & morfu Diaboli, Serpentis illius infernalis, liberi evaderemus. Haud aliter se res habet cum admirandâ illâ Veterum sapientum medicinâ, quod factâ comparatione admodum dilucidè demonstrare possem, si per homines imperitos, & iniquos rerum judices mihi liceret, & non verendum esset, ne in malam partem raperent. Ut tamen gustum aliquem præbeam, non possum, quin paucis hæc attingam. Sicut Deus ab æterno immutabilis est, & manet, & pro suâ Voluntate Divinâ post Mundi creationem ex terrâ hominem formavit, eidemque divinum suum spiritum inflavit, ut massa illa terrea vitam nacta fuerit: Postea costam ex corpore ipsius demptam in
foe-

foeminam mutavit, homini ita adjutricem adjungens: Utrique in paradifum deducto de omnium arborum fructibus edere concessit, excepto unico fructu arboris scientiæ Boni & Mali: Satanas verò invidiâ & odio in Genus Humanum incensus tantam felicitatem hominis ferre non potuit, sed in Serpentem astu plenum ingressus Evam seduxit, & per hanc seductam Adamum impulit, ut Divinam legem transgressus unâ cum uxore suâ de pomo vetito comederit, atque itâ se in æternam pœnam & damnationem conjecerit, in quâ ipsi in æternum manendum fuisset, nisi Deus ipfius misertus per Spiritum suum Sanct. in Virgine Mariâ Verbum suum carnem fieri, & naturam humanam assumere voluisset, cui factò homini, & utriusque naturæ participi secundum humanam suam naturam patiendum, moriendum, tertioque die ex sepulchro resurgendum fuit, ut innocentia suâ pro Adami & Evæ, totiusque Generis Humani peccatis plenissime satisfaceret, & miseros homines cum Deo in gratiam reduceret. Itâ etiam Universalis Medicina Philosophorum in Metallis Auream naturam cæteris, & in Corporibus Humanis sanitatem pristinam restituit, & in utrisque amissam recuperat, & reconciliat, postquam per passionem & mortem resurrexit, & ad summam sui perfectionem deducta est. Illa Christi reconciliatio & satisfactio pro Humano Genere cœlestis est, Hæc verò per Medicinam Universalem Elementaris, adeò tamen

8 DE NATURA SALIUM.

priori comparabilis & conveniens, ut etiam quilibet Ethnicus, Turca, aut incredulus, hujus Operis Philosophici cognitionem adeptus, proculdubio confestim Religionem Christianam verissimam sit agniturus, & fassurus. Ideo mihi persuadeo, Ethnicas Sybillas, & diversos Philosophos, qui adeò clarè de Deo, ejusque Filio scripserunt, illud nunquam facturos fuisse, nisi hoc ipsum Opus Philosophicum ipsis innotuisset. Ut ut sit, & sive ipsi ex Spiritus Sancti revelatione habuerint, sive ex Lumine ipsius Naturæ hauserint, probè sciverunt, ut scriptis suis testantur, Deitatem Trinam, atque Deum Patrem, Filium & Spiritum Sanctum esse, licet omnia hanc cognitionem concernentia non tam clarè, perspicuè & distinctè tradiderint. Quà de re nulla hic est disputandi occasio, cum illud solummodo innuere voluerim, si paganus aliquis, aut nomen Christi non professus, sive Turca, sive Judæus aut Ethnicus veræ Philosophiæ cognitionem possideret, ipsum in suo paganismo non diutius mansurum, sed, Christi doctrinâ ipsi revelatâ, à conscientia convictum necessariò falsam suam de Deo opinionem depositurum, & Christum agniturum, & confessurum esse. Atque hoc extra omne dubium, & omninò est infallibile. Nam si quis Moysen, & Prophetas, Novumque Testamentum atque Apostolorum scripta legendo pervolverit, atque cum Naturali Opere Philosophico contulerit, cuncta adeò clara & aperta
offen-

offendet, ut fieri non possit, quin in admirationem summam ipsum raptura sint admiranda illa Naturæ mysteria, quibus Lumini Naturæ concessis Deus se toti Mundo manifestare voluit. Moſen, Christum, ejusque Apostolos probè intelligenti nequaquam opus est, ut Philosophici Operis meditatione, & investigatione multiplici cerebro suo multum negotii faceſſat, cum omnia apertè, & expreſſè conſcripta in ipſorum ſcriptis offendant, præcipuè apud Moſen lib. 1. Genef. & Apostolos, ut & ab initio Evangelii Johannis, ubi diligenter perpendenda ſunt ſequentia verba : *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat illud Verbum, per quod omnia facta ſunt, & ſine quo nihil factum eſt.*

Ac quanquam Moſes, Prophetæ, & Apoſtoli nonniſi de Divinis rebus loquuti ſunt, & Divina docuerunt, de Philoſophia, aut Lumine Naturæ parum ſolliciti, utpote qui longe meliori, Chriſti nimirum Lumine, quod Naturali longè præſtat, illuminati erant, nihilominus tamen ipſorum ſcripta Naturæ Lumini convenientiâ ſuâ exacte reſpondent, & ipſos quaſi ex profeſſo Philoſophos & Univerſalis Medicinæ profeſſores fuiſſe arguunt. Cur autem Deus omnipotens hæc omnia fieri permittat, noſtrum non eſt diſputare, qui à Sacra Scriptura ad æternam ſalutem, à Lumine Naturæ autem ad Univerſalem Medicinam, ad Deum atque Naturam ex ea cõgnoſcendam ablegamur.

Prophetas legentem necessario magna admiratio subeat necesse est, quod tot ac tam multa mirabilia memoriæ prodiderint, perinde ac si Philosophiæ & Physices peritissimi extitissent. Unde mihi non immeritò fit verisimile, totam Naturam ipsorum oculis patuisse, quippe hominibus Spiritu Sancto, cui nihil occultum est, præditis. Sunt qui Evangelistam Johannem Hermeticam Philosophiam intellexisse statuunt, Hymnusque adhuc restat in ejusdem Johannis honorem ab Antiquis Patribus compositus, & decantatus, in quo hæc verba occurrunt; *Qui ex virgis facit aurum, gemmasque ex lapidibus.* Uniuscujusque judicio tamen hæc permitto, & hoc solum hîc dico quod Cœlestia & terrena mysteria Prophetæ & Apostoli cognita explorataque habuerint.

Quanquam verò nunquam tantum opus Philosophicum conficiendum in manus sumpserim, adeò tamen mihi ex Prophetarum, & Apostolorum scriptis, atque ipso Naturæ Lumine notum est, ut facilè, Divina & humana inter se conferendo, illud oculis subjicere possem. Sed ea faciendi potestas mihi non concessa est, ideoque confido, neminem mihi hæc pauca in malam partem interpretaturum esse, Gloriam Dei, & commodum proximi mei in his scribendis tantum spectanti. Plura non est cur quis apud Veteres, & Novos Philosophos quærat, cum Mosis, Prophetarum & Apostolorum Divina Scripta legendo & confide-

DE NATURA SALIUM. II

considerando voti sui compos fieri, & absque dubio in iis Lapidem Philosophorum descriptum reperire queat, si parvam modo Naturæ cognitionem habuerit. Plura non dico, nisi quod infallibilis veritas in iis occurrat. Hæc omnia ita accipienda sunt, ut Divina divino, & Elementaria ac Naturalia Elementari sensu intelligantur sine mutuâ commixtione, quandoquidem nullam communionem inter se habent.

Ne vero alicui absurdum esse videatur, quod S. Johannes Evangelista ex bacillis aut virgis aurum confecerit, & ex lapidibus gemmas, ut Hymnus dictus docet, arte profecto grandi & admirandâ; imperitis aperire, & monstrare operæpretium duxi, quo pacto illud fieri possit.

S. Johanni primò hoc factu possibile fuit, viro quippe Spiritu Divino abundè ditato, & Sapientiæ sale condito, ita ut supernaturaliter hæc actione defungi potuerit, æquè ac naturaliter, cum Spiritu Sancto præditus etiam ipsum Lumen Naturale omni dubio procul in possessione suâ habuerit.

Utracunque verò ratione hoc effectui dederit, scire nostrâ nihil interest, nec scire nos etiam oportet. Quia verò pauci illud mente assequuntur, & credent, quod naturalibus mediis S. Johannes idem operatus sit, multi tantum fidei Naturæ & Arti non habentes dicent,
fieri

12 DE NATURA SALIUM.

fieri nunquam posse , ut lignum in aurum & gemmæ in lapides transmutentur. Ac quamvis posterius aliquo modo credibile , ob cognationem inter lapides & gemmas haberi queat, prius tamen ob lignorum & metallorum , utpote ad diversa regna pertinentium, summam discrepantiam planè omnem fidem excedere objicient , aliasque objectiones ejusmodi in medium proferent , apud imperitos ob speciem externam locum quidem inventuras. Sed Philosophis talia nullam admirationem, multò minus dubium aliquod movere solent, cum ipsos non fugiat, quanta familiaritas intercedat Vegetabili Regno cum Minerali, quæ duo revera ex iisdem subjectis, aqua nempè, sale, & igne oriunda sunt, quod ipsorum anatomia clarissime demonstrat. Quamquam verò hoc alicujus captum superat , non tamen inde sequitur , id verum non esse. Si verè & apertè omnia dicenda sunt, eorum , qui Naturam rectè intelligunt , exiguum numerum reperiri fateor , cum tamen ferè omnes , quicunque , per aliquot saltem annos scholam frequentarunt, & aliquid Latinitatis adepti sunt , sive Naturam intelligant , sive eam ignorent , pro Philosophis haberi velint, Naturæ Lumine illuminatos Philosophos miris cavillationibus & mendacibus convitiis traducant , & ubique se ignorantia suâ efferant. Idcirco mirum non est, quod Naturæ secreta in occulto lateant , & ab imperitis ejusmodi Verveçibus omnia ea pro fabulis , geris ,

ris , & ineptiis anilibus habeantur , quæ suis cerebris Vervecinis capere nequeunt.

Sed quis huic incommodo mederi potest ? Mundo sui perversi mores relinquendi sunt. Ego ut probem , & demonstrem , arti omninò possibile non esse Lignum in Aurum transmutare , quo pacto id fiat , indicabo.

Primò quidem , & antè omnia constat , omne lignum , omnemque herbam originem suam acceptam ferre sulphureo cuidam sali , ad quem & Metalla ortum suum referunt , eoque nomine intimâ convenientiâ , & similitudine maximè convenire , ita ut quàm facillimâ mutatione Minerale in Vegetabile , & hoc iterum in Minerale converti se patiatur , quod in aliis meorum scriptorum locis significavi. Si externa intuearis magna profectò inter Lignum aliquod aut herbam , & Metallum differentia se conspiciendam offert ; Sed ad primam suam materiam reversa & reducta nullo distant discrimine , ut ex continuatione Miraculi Mundi liquet. Si igitur Vegetabilium Prima Materia semini alicui Metallico adjungatur , hoc illâ nutritur ; Et vice versâ , si Metallum in Primam Materiam reductum , eique Vegetabile aliquod semen insitum fuerit , illud in Vegetabile mutatur , quod experientia mihi sepè demonstravit. Si hæc duo sibi adeò affinia non essent , etiam tam facile mutationem illam mutam

14 DE NATURA SALIUM.

tuam non admitterent. Semine inter se diffident, primâ verò Materiâ conveniunt, quod inde apparet, si sal sulphureus non corrosivus arenæ misceatur, ac aquâ humectetur, ipsique semina herbarum diversarum inferantur. Nam unumquodque Semen inde suum nutrimentum attrahit, quodvis secundum speciem suam sui simile producens variis coloribus, odore, & sapore proprio, virtutibusque & viribus propriis præditum, quæ cuncta ex unico sale nec colores, nec saporem, nec odorem, nec tale quid actu possidente prodeunt, & caloris ex solo sole exeuntis beneficio, Archeique interni operatione manifestantur.

Ut clarius rem ob oculos ponam, hoc sciendum est, Vegetabilium principia esse aquam, sallem, & sulphur, ex quibus & Metalla originem capiunt, & non ex currente Mercurio, ut multi opinantur. Argentum enim illud Vivum sua natura peculiare quoque est Metallum ex illis ipsis Principiis tribus natum, ex quibus cætera Metalla & Vegetabilia ortum suum trahunt, nimirum ex aqua, sale & sulphure, quod Anatomia ipsorum manifestum facit.

Hic imperitorum turba consiliis communicatis de hac mea sententia refellenda deliberabunt, utpote quæ paucis fide digna videbitur. Incredulitatis autem hujus causa est imperitia & ruditas ejusmodi hominum, qui nullo tentamine

mine res naturales aggressi & Luminis Naturæ radiis neutiquam illustrati talpis omnino cœciores existunt. Equidem, quæ hætenus toties, ac tot verbis inculcavi, eadem hic repeto, & affirmo: Metallum videlicet in vegetabile, & hoc in Metallum converti posse, nullumque reperiri Vegetabile ex quo Naturale & flavum Sulphur, Minerali Sulphuri in omnibus simile, parari non queat: Paratumque hoc ex vegetabili aliquo sulphur, si fixo alicui sulphuri Metallico adjungatur, ab eodem in Metallum maturari, non tamen sine medio ut sæpenumero in scriptis meis indicavi, & medium illud falem esse dixi. Quicumque igitur immaturum aliquod sive Minerale, sive Vegetabile sulphur maturo alicui Metallo adjungere noverit, fixum, & constans Auri, & Argenti sulphur non fixo Vegetabili & Minerali sulphure nutrietur, & augebit, hecque in alterius speciem & proprietatem transmutabit, prout fermentum album, aut rubeum fuerit, perinde ac herbæ alicujus semen etiam facit. Ità ex sulphureo fale Aurum vel Argentum fieri potest, secundum arbitrium alicujus; id quod tamen tempus debitum requirit, quandoquidem ejusmodi transmutatio sensim & gradatim calore ad eam idoneo perficitur, sicut in Vegetabilium & Mineralium propagatione fieri etiam solet.

Ex

Ex his videre est, transmutationem hanc merum Naturæ opus esse, quod plurima experimenta, quæ feci, & adhuc facere possum, liquidò demonstrant; Ideoque non est cur alicui talia adeò mira, aut absurda videantur.

An S. Johannes transmutationem, de qua diximus, naturalis alicujus artis adjumento præstiterit, an vero Virtute Divina eandem effectui dederit, nulla hic disputatione ventilamus, cum nobis, Naturali ratione talia præstari posse, hic demonstrasse sufficiat.

Quando enim lignum, panis, aut ossis frustum, vel quævis etiam herba suo soli debito ex artis more adjuncta, & in primam Materiam reducta fuerit, sal ille ipse farinam, panem, lignum aut herbam illam in sulphureum salem transmutat, qui Vegetabilibus & Mineralibus crescendi facultatem auget. Ejusmodi sal in pulverem reductis filicibus albis, & quidem paucis mixtus, & igne fortiore liquatus rubrum & pellucidum dabit lapidem, aut vitrum, quod diuturniore igne si ufferis, viride, ac tandem, instar carbonis, nigrum evadit, tantamque duritiem acquirit, ut cæterorum lapidum pretiosorum more scindi atque poliri queat. Videt hic artis avidus, una, eademque via, & uno eodemque tempore ex ligno Aurum, & ex albis filicibus pulchros, atque pellucidos lapides variorum colorum parari posse. Ut autem Divinorum, & Naturalium rerum
stu-

studioſo oculi melius aperiantur, quid materia prima fit, clarius exponam.

Quod igitur attinet ad primam hanc Materiam, cujus hic mentionem fecimus, quod ex ipſâ non minus Metalla, quàm Vegetabilia naſci poſſint, ſciendum eſt, eam quàm facillimè ignis, & cujuſdam ſalis non corrodentis adminiculo ex Metallis, Vegetabilibus, & Animalibus comparari poſſe; & quidem adeò celeriter, ut trium horarum ſpatio panis, carnis, aut Metallum alicujus fructum in ſulphureum ſalem tranſmutetur. Idem accidit quoque in beſtiarum, & hominum ſtomachis, in quibus Vegetabilia, & Animalia comēſta viginti horarum intervallo conſumuntur, & in ſulphureum illud ſal tranſmutantur, ex quo ortum ſuum traxere. In Metalla nimis fixa & compacta ſtomachi illi nihil juris habent, utpote quæ in primam materiam reducere nequeunt, niſi eadem in primam materiam prius reducta, & radicali ſolutione aperta in ſtomachos illos veniant, atque ità ab iſdem, Vegetabilium & Animalium inſtar, digerantur, & conſumantur. Sed quid opus eſt ſtomachorum humanorum ope talia perficere, cum facilius ignis & artis auxilio ejuſmodi operationes perfici queant. Putrefactio humida ſine ignis adjumento in Animalibus, & Vegetabilibus longi temporis progreſſu idem præſtabit; Sed in Metallis admodum difficulter, & nonniſi temporis
C ſpatio

spatio longissimo? Nec ipsi stomachi Humani cuiusvis Vegetabili ad primam Materiam reducendo sunt pares, utpote qui in ea tantum Vegetabilia vires suas exercent, quæ aptâ præparatione prius idonea sunt reddita, ut à Stomacho digeri, concoqui & in primam Materiam converti valeant. At enim prius coquuntur, elixantur, & affantur, aut alio quovis modo parantur, ac præterea haud exigua eorum pars apparatus illum neutiquam admittunt, quippe quæ Naturæ Humanæ penitus contraria & in corpus hominis admissa nihil nisi venenatam operationem exercitura essent. Pari ratione Mineralia & Metalla in Humano stomacho ad Materiam primam redigi detrectant, cum stomachus ipsa tolerare nesciat, ipsaque Naturæ Humanæ adversantia, tanquam venenum aliquod, non sine magno vitæ periculo ejecturus esset. Aurum hic excipio, quod unicum Metallum prius ritè præparatum in hominis stomacho reductionem in primam Materiam non refugit; non tamen necessariam, quam faciliorem, & promptiorem Ars subministrat. Ei, quem artificiosa hæc reductio latet, Naturalis satisfaceret, fastidiosa tamen, & ob foetorem, longissimumque, quod requiritur, tempus fugienda. Quo nomine & Natura hic Arti posthabenda. Ex Veteribus quidem Philosophis nonnulli Animalium stercorea haud immeritò magni fecere, ob vires incredibiles, quas reconditas possident.

dent. Verum quoniam Medicamenta aptiora, & magis idonea in promptu habemus, non sine ratione illa omittimus, & iis relinquimus; qui meliorum inopiâ laborant; quod usu venit Agriculis ab Urbibus & Pharmacopoliis remotioribus, apud quos, in variis morbis stercoreibus Medicamentorum loco uti, in more positum est. Muscerdis minorum murium puellarum & puerorum corpora purgant. Equinum & anserinum finum, aquâ, cerevisiâ, aut vino solutum, per linteolum expressum, & propinatum, in Morbo Regio per sudorem curando, usurpant: In Erysipelæ locorumque igne aut aquâ fervidâ adustorum curâ, porcino stercore utuntur: Ovillo autem in omnis generis tumoribus; Canino albo in Anginâ, aliisque colli vitiis, atque humano, quod insciis contra varios internos, & externos corporis humani defectus propinare solent. Admiranda curâ quodam tempore nomentaneam opem sterco humanum tulisse memini diuturno cuidam morbo, quem planè & celeriter removit, jure in admirationem rapiens eos, qui tam celeris curæ rationem ignorant. Qui stercoreis Naturam & Proprietates intelligit, facile sibi persuadet, quod eodem mirabilia effectui dare possint. Ratio in promptu est, quia sterco humanum nihil aliud est, nisi panis, & caro in primam suam Materiam reducta, omnibus vinculis soluta, & ad vires suas exercendas

idonea. Sine magnâ autem difficultate ex humano stercore Naturale Sulphur ardens, & Minerali, ex quo carbonibus & sali petræ admixto Pulvis tormentarius confici solet, elicatur; ut & sal quidam à Paracelsi Sale Enixo haud multum abludens. Utrumque autem, sulphur nimirum illud, & salem illum, stercus humanum in se continet; quæ quin mirificis operationibus suas vires mirabiles prodant, nemini dubium videri posse arbitror. Aureum nummum per tempus stercore humano impone, ac postea abluendo purga, æquè flavum offendes, ac si jacuisset in lixivio, in quo vulgare Sulphur Minerale dissolutum est. Flavido autem illa Argento adhærens nihil aliud est, nisi Vegetabile aut Animale Sulphur ortum ex cibo, quem homo comedit.

Hæc, inquam, causa est, ut hominum, ac bestiarum stercorea tantos producant effectus, quos panis & caro aliâs producere nesciunt, antequam in primam materiam redacta fuerint. Nec tamen ideò in Medicamentorum censum ipsa admitto, quippe tantum indicans, unde suas habeant vires resistendi morbis humanis, ut hoc pacto asseram, Vegetabilia, Animalia & Mineralia tum demum suas vires maximè exercere, cum ad Primam Materiam redierint, nec omninò necessarium esse, ut illud in Animalium stomachis fiat, cum ignis

gnis solius operatio ad reductionem illam sufficiat. Hâc quocunque modo factâ, Materia prima utraque nempe quæ per Animalium stomachos effecta, aut quæ per ignis operationem comparata est, haud magno operationis discrimine sejunctæ sunt in eo tantum differentes, quod illa per ignem facta purior existat, nec tanto fœtore nasum feriat, quanto illa, quam Animalium stomachi dedêre, quamvis in deaurando Argentum, pares viribus inveniuntur, & sulphuream Naturam obtineant. Hinc & in pane, & in carne Aurum fugax, spirituale, & immaturum latere constat; Eâque de causâ concludo, quod in omnibus Mundi rebus ex sale natis, & solis calore maturatis necessariò fugax, volatile, & spirituale Aurum reconditum sit, in uno tamen subiecto majori copiâ, quàm in altero, licet planè non animadvertatur, nisi tum demum, quando corpus illud continens ad primam materiam artis ope rediit. Quæ ars cum tanquam ignota Rusticorum captum superet, æquum est, ut sua & cæterorum Animalium stercora in usum adhibeant, id quod nemo ipsis in malam partem interpretabitur. Nam in viribus potentioribus & majoribus producendis stercora potentiora deprehenduntur iis rebus, ex quibus prodierunt. Panis, vinum, caro similiaque corporis nutrimento destinata medicamenta non sunt, sed tantum nutrimenta, ex quibus postquam Animale corpus suum alimentum

separavit, quod reliquum est, Medicinales vires, & virtutes nanciscitur. Nisi vereretur, ne stercorea hæc Differtatio nimis procul à proposito me abduceret, admiranda de stercoreibus memoriæ proderem. Nam etiam Metalla præparata adhuc semel Animalium operâ mirabiliter converti, & ad primam materiam reduci possunt, quamvis neutiquam necessarium sit, ut talem illam consequendi rationem suscipiamus, quibus facilior & melior sine Animalium operâ modus in promptu est. Hujus artificiosæ conversionis nescius illâ alterâ contentus sit oportet, donec ipsum experientiæ documentum ad meliora deduxerit. Incredibiles in Animalium stercoreibus virtutes medicinales latitare, quondam in magnatum quorundam præsentia narravit Paracelsus nonnullis ex Medicorum turbâ imperitis, qui ardentes irâ discesserunt, & se magnâ contumeliâ à Paracelso affectos esse arbitrati sunt, quod magnum aliquod Secretum Medicinale ab ipso postulantibus humanum sterminus exhibitum fuerat. Proculdubio autem ipsis, in materiâ tali magna secreta abscondita innuere voluit, quæ ipsorum captum vervecinum superabant, non verò incomparabile ingenium Paracelsi, qui arcana ista sibi comperita ipsis extra omne dubium revelasset si irâ inflammati non abiissent. Alicubi in suis scriptis expressis verbis, qui, inquit, suum proprium sterminus non novit, nihil omnino scit cæcus.

cœcusque est asinus, cui de cœlo, & terrâ nihil quicquam constat; Quæ verba satis apertè arguunt, stercore Paracellsum multa præstare potuisse. Hoc autem assero, quod hæc mea transmutatiō & conversio rerum in primam materiam illi, quam stercorea operantur, longissime antecellat, eò quod efficaciam maiori prædita non stercoreis, sed Sulphurei Salis specie in conspectum prodit, & commodè ab omnibus in quibusvis morbis usurpari potest. Virtutes ejus non ad specialem aliquam ægritudinem restrictæ sunt, sed generaliter non solum in omnibus morbis humanis, sed etiam in cæteris Vegetabilium & Mineralium infirmitatibus, & defectibus efficacissimè operantur, sicut in aliis scriptorum meorum locis ostendi. Quæ de stercoreis hic in medium attuli, non eo fine huc illata esse scias, ut promedicamentis in usum adhibenda voluerim; sed eam ob causam, ut monstrem differentiam insignem inter herbam ex terrâ enatam, & eam, quam prius digestam Animalis stomachus vinculis suis liberavit, & ad virium latitantium operationem reduxit: id quod Animalium stercoreis luculenter admodum probavi. Medici experti, & docti est, omissis stercoreis medicamentis, Spagyrica operatione herbas suas ad primam materiam, id est, sal sulphureum reducere, ut plura & majora ejusmodi salibus præstet, quam inutilibus, & omnium virium

24 DE NATURA SALIUM.

operatione destitutis corticibus , putaminibus,
& paleis, quibus Medicorum turba hodierno
tempore uti consuevit.

Hæc pauca de prima materia rerum, & ster-
corum, haud magno discrimine inter se dissiden-
tium in medium proferre operæpretium duxi :
Ad ipsam rem redeamus, & videamus, quàm
pulchrè Lumen Naturæ ex Divino Lumine elu-
ceat.

Sicut Deus primum hominem Adamum ex
terrâ formavit, eique vivam animam inspiravit,
ac Paradisum sedem concessit; Diabolus autem
à Deo abduxit, atque in æternam damnationem
præcipitavit, adjumento utens serpente, & me-
diatore : Ità etiam homo, qui à Satanâ deceptus
à Creatore suo defecit, per Divinum Serpen-
tem, & Mediatorem, nimirum Jesum Christum,
Deo reconciliandus fuit, quod aliâ ratione fie-
ri non potuit, atque Deus ità fieri permisit, qui
aliàs Diabolo frenum injicere, & ipsum impedi-
re quo minus hominem seduceret, aut etiam i-
psam Satanam in statu suo Angelico conserva-
re potuisset, ut nullo in Deum aut Homines
odio inflammatus fuisset. Cum hoc Myste-
rio Cœlesti potest, cæteris paribus, compara-
ri Elementare secretum Philosophicum. Nam
si Elementaris sol in separatione à Deo factâ, in
quâ se ex informi Chao in altum elevavit, im-
purum, terrestre, ac corruptibile suum sulphur
non

non eiecisset, ac in terræ abyssum relegasset, jam solis radii quando terram feriunt, non impedirentur puram perfectionem & constantiam communicare liberis solaribus, adeò ut Terræ viscera nonnisi Aurum productura, & cætera Metalla, nimirum ferrum, plumbum, stannum, Cuprum &c. non futura fuissent, quæ tamen impura nascuntur impuritatem suam acceptam ferentia sulphuri illi impuro, foetido, & terrestri, quod corpori Metallico in terræ visceribus miscetur.

Ejusmodi sulphure igitur infectis Metallis si auxilium ferendum, ut Auro, tanquam veri solis filio, similia evadant, necesse est, ut sol filium suum, nempe Aurum humiliet, & eundem induere salinam Naturam sinat, quò medium fiat imperfecta Metalla ad perfectionem radicaliter redigendi. Sal unicum est medium communi Sulphuri Aurum reconciliandi, & ex eo Tincturam imperfecta Metalla in perfectum commutantem conficiendi, de quâ omnes Philosophi, quos pauci intelligunt, adeò dilucida scripta edidère.

De eadem re admodum clarè agit scriptum nuper à me in lucem missum, & describens Aquam salinam, sive Aurum Potabile, quod magnum certe mysterium occultat, licet pluri mi illud nec intelligant, nec credant. Nam quia Mercurium totum tingit, vulgaris Auri solutio esse non potest, quod nulla aqua, aut nullus liquor, etiam ex ipso Auro Corporali

paratus præstabit, ut Mercurium constanti tinctura imbuat. Fieri quidem potest, ut Aurum solutum, Argento Vivo, aut hoc Auro adhæreat, ac utrumque conjunctim in album Amalgama abeat : Sed ut tale Amalgama fulvum, & durum evadat, aut ipsum Argentum Vivum in Aurum transmutetur, nullo unquam tempore continget, licet vel centum annos in tali solutione aurea coquatur. Niveus enim Mercurii candor vulgari Auro se obduci & tingi nunquam patitur, sed soli Sulphuri alicui tingenti, & coagulanti obsequitur, de quo in Appendice continuationis Miraculi Mundi pluribus agitur.

Examinentur probè pauca hæc verba, in quibus maximum mysterium deprehendetur; ipsum nempè opus Philosophicum totum si modò Naturæ Lumen parum illuxerit. Hoc tamen tam efficax non est, ut talia mysteria revelet homini, cui Venus aperiat oculos necesse est, quibus Naturæ Lumen aspiciat. Nam sine Deo nulla Lux est, & sine Luce nulla Vita, nullus, intellectus, & nulla sapientia; Obscuritas est mors, & mors æterna perniciēs.

Sal de seipso ità loquitur : *Ego Ignis & vita sum, & nullum sulphur combustibile fit Aurum, nisi ego mediator accessero.* Sal unicum est medium inter combustibile, & corruptum Sulphur, sive Metalla imperfecta, & Aurum. Sali prius perniciosum Sulphur, sive Satanas, qui in macilentâ morte occultus jacet, in inferno debellandus, & vincendus

cendus est, quàm glorificato corpore surgens folium suum Regium occupet, & ægra Metalla in Aurum convertat.

Sed ne mysteriorum Divinorum & Humanorum desiderio flagrantem Lectorem diutius morer, totam operationem Philosophico more breviter, clarè ac verè describam, prout sæpenu-merò manibus meis tractavi, sed nunquam hætenus ad perfectionem debitam ob varia obstacula ad finem perduxi.

Salem Terræ vulgarem probè mundatum, eique terrestre sulphur pondere debito adju-ge, si prius sale solis radios injectos receperis; Sal & Sulphur in inferno tam diu pugnent, donec Sal mortem & diabolum vincat, & glorificato corpore, quo ægri fratres curandi, aut in Aurum convertendi sunt, resurgat.

Hæc tota illa est operatio adeò decantata, in quâ nihil omis- sum est, nisi pondus, & Satanæ, aut mortis nomen. Salis verò nomen jam dudum à me patefactum est, ac nihil aliud hic restat, quàm Mortis ac Satanæ nomen exprimendum, quod ad Dei Gloriam, & Proximi commodum neminem celabo. Omnium metallorum Mors & Diabolus est Sulphur illud combustibile, quod in omnibus rebus sedem suam habens, æquè Vegetabilibus & Animalibus, ac Mineralibus inest. Salem & Sulphur comburens conjunge, & fac ut pugnent, donec Vita, i. e. Sal Mortem, i. e. Sulphur comburens vincat, & deglutiat, ac ex utro-
que

que prodeat corpus glorificatum, pulchro Rubino, aut pellucido, & rubro carbunculo simile, quo hominum & Metallorum morbi curari possunt. In hoc operandi modo paucis verbis tradito maximi momenti latitat mysterium, quod è millesimis vix unus capiet, ideò ob viles materias plurimis offendiculo, & contemptui futurum. Sed cum infantiâ & stultitiâ suâ missos faciemus stultos, qui bonum quærunt, ubi non reperitur, & ob oculos versans nec norunt, nec nosse volunt. Si Sophistico more operationem aliquam Chymicam pròlixâ verborum ambage in medium attulissim, nullum mihi dubium est, quin cæcus mundus illum promptiore animo suscepturus fuisset, quàm ejusmodi brevem & compendiosam operandi rationem. Unde Sendivogius, cæterique Philosophi veri haud immeritò dixerunt; si de verbo ad verbum alicui verus operandi modus revelaretur, nullam tamen ipsum obrei vilitatem verbis veri fidem habiturum esse. Eâ de causa quis objicere posset; quidnam quæso boni inesse potest sali rei adeò vili, & abjectæ? Num Sulphur Aurum fieri solet? Hinc etiam veritati fidem adhibere nec volunt, nec possunt.

Ut verò dilucidè probem, magni momenti arcana sale & sulphure occultari, materias illas pluribus manifestem oportet. Sal æternitatis Symbolum est, cum neque ab Igne, neque ab Aëre, neque ab Aquâ, neque à Terra minuatur, aut alteretur, sed omnia longo tempore à corruptione
con-

conservet. Notissima res est, totique Mundo cœco in conspectu versatur, omnibusque rebus cæteris adjumento est, nullius tamen alius rei auxilio indigens. Sulphur comburens Mortis est Symbolum, verusque Diabolus Infernalis, quem nullum Elementum, nullaque res alia, uno sale excepto, vincere & superare potest. Nam etsi per multos annos sulphur adhuc vinculis suis non expeditum, & in carcere suo probè custoditum ignis cruciatum pati deberet, ne minimam tamen mutationem esset sensurum, nec quicquam ponderis perditurum, si modò per januam apertam ipsi exitus non pateret. Pari ratione si vel centum annos in aëre, aut aqua versaretur, neutiquam tamen putresceret. Solus sal ipsum vincit, & in Carbunculum mutat, in Carbunculum, inquam, idèd sic nominatum, quia pellucido rubore splendens instar prunæ candentis lucet, ac inter lapides præciosos omnes præstantiâ suâ eminet, apud paucissimos inventus. Qui ejus possessione gaudent, eundem occulunt, neque ut adamantes, aut alios lapides præciosos venum exponunt. In montibus asperis, ut cæteri, non offonditur, sed precibus ad Deum fufis quæritur, manuumque laboribus acquiritur.

Sed quid multa dicam? Modum jam excessi, quanquam & illa, quibus dicendis limites transgressus sum, impiorum captum & intellectum superatura esse scio.

Sed

Sed ne quis dubitet, Salem & Sulphur in vili pretio habita, nobilissimas tamen creaturas esse, Salem omnium rerum principium & finem existere probabo.

In Mundi Creatione Sal primum Fiat fuit, ex quo postea quatuor Elementa prodire, adeò ut à Philosophis Sal Centrum Concentratum Elementorum nuncupetur, & semper eodem pacto ultimus sit & maneat, quo primus fuit. Ex Sale omnes res ortæ sunt, & in eundem revertuntur, postquam à morte destructæ sunt.

Et Sal thesauros grandes, & possidet Ignis.

Sal Ignis, & Ignis Sal est, ac tertium, nempe spiritum occultum in se continent. Cum Creator Omnipotentissimus verbum FIAT pronunciasset, & Salem creasset, Chaos illud postea in quatuor partitus est portiones, cuique diversas assignans sedes, ac nomina sua singulis imponens; quo facto Elementa initium suum cœpere in se invicem mutuas actiones instituentia, & generationes suas ordientia. Purissima, & subtilissima pars Firmamentum petiit, ac Solem, Lunam, & Stellæ dedit. Crassissima & gravissima in massam terrestrem coivit, & fecum instar, infimum Locum occupavit. Aquæ & Aëriæ portiones in medium Locum concesserunt Terrestræ Globum ambitu suo complexæ.

Quando jam Superior sive Ignea Pars cum astris in Inferiorem Aquæam, sive Mare operantur, & vires suas immittunt, Aqua quasi gravida
& præ-

& prægnans redditur, & sine intermissione Salem generat. Ne autem continua hæc generatio Salis, effecta Ignis operatione in Mare aut Aqua sola produceretur, & cœtera Elementa otiosa quiescerent, cuius horum etiam Deus proprium suum munus imposuit, Aëri nimirum, ut ex Astris semen missum suscipiat, & Aquæ communicet : Aquæ, ut receptum semen per terrarum meatus, & fissuras distribuat, quò hac ratione tam intus in ipsa terrâ omnis generis Mineralia, & Metalla, quàm extra ipsam in superficie omnigenæ herbæ, frutices, & arbores producerentur, Animalibus nutriendis, augendis & multiplicandis inservituræ. Rei veritatem quotidiana experientia testatur : Si enim Mare Salem suum per terram non dispertiretur, tot præstantia Mineralia in ipsius visceribus neutrquam existerent, nec in ejusdem superficie tot ac tantæ arbores, & tam variæ ac multiplices herbæ, diversaque gramina nascerentur. Quantum enim Salis superficiæ externæ Vegetabilia, & internis visceribus Mineralia subtrahunt, tantum Mare aut Aqua falsa ipsis reddit, ita ut terra nullâ unquam inopia laboret ejus Salis, cujus indigentes participes reddendi sunt. Si enim Terrestris Globo de indefinente nutrimento Mare non prospiceret, ipsa terra eodem destituta debitum alimentum & incrementum cœteris rebus suppeditare non valeret. Etenim arca, in quam nihil reconditur, & quæ promendo indefinenter exhauritur, tandem vacua, nihil retinet.

Quia

Quia verò Dei sapiens providentia voluit, ut Terrestris Globus sine intermissione bonorum fructuum ferax esset Humanumque Genus nutrireretur, necessitas ipsa postulavit, ut Terræ ex Mari perpetuum suppeditaretur alimentum; Quem in finem astra nunquam cessant aërem & aquam influentiis suis animando, ut mutuis auxiliis Elementa sibi invicem subveniant, & Naturæ cursui remora nulla objiciatur. Si enim unum tantum Elementum ad quietem se componeret, & munere imposito fungi desineret, cæteris quoque quiescendum, & quiete tali intereundum esset. Nisi Astra salem generarent, & hunc receptum aqua per terram non dispergeret, quo pacto fieri posset, ut aliquid nasceretur, & crescendo augeretur? Totus ipse orbis Tertarum tandem exaresceret, & periret, qui tamen perpetuâ salis accessione nunquam intermittit, quin augeatur, & sustentetur. Nullus est lapis, qui sale careat, atque ita non arguat, salem suum nutrimentum, suumque principium existere, eosque montes, quibus magna salini nutrimenti ex proximo Mari copia affatim suppetit, quasi crescere, & augeri. Hoc nullibi compertu facilius est, quam iis in locis, in quibus oræ montanæ admodum fertiles sunt, & Metallorum feraces, quorum acquirendorum gratiâ scopuli & rupes perfodiendæ sunt foraminibus altitudine, aut profunditate suâ commodum introitum & exitum præbentibus. Quando autem in locis ejusmodi

aut

ejusmodi aut omnia Metalla effossa sunt, aut Venæ Metallicæ parietibus transversis abrumpuntur, & amittuntur, aut etiam ab aquis allabentibus inutiles redduntur, eaque de causâ ejusmodi deferendus est, non tamen idè crescere desinit, & quidem tam lapis ipse, quàm Metalla in ipso sedem habentia. Unde usuvénire solet, ut, quæ modo diximus, foramina, per quæ erectis incedere licuerat, longo temporis progressu ad eò concrecant, & tam parva, aut angusta evadant, ut se incurvare, aut omninò corpus terræ applicare oporteat illum qui ad initima penetralia tendere cupit. Intelligendum hoc de Lapidibus ejusmodi, qui sale affluunt; quippe loca salis non pervia nec lapidum, nec aliarum rerum generationi idonea inveniuntur, ut & illa, quæ aquas admittere recusant. Sic Aqua vehiculum est salis per totum terrestrem Globum vehendi, & nutrimenti per eum dispertiendi, sicut Aër receptaculum est Astralis feminis, cujus Aqua participes est reddenda.

Quæ hîc scribo, licet vilia & exigui momenti esse videantur, verissima tamen sunt, & à nemine clariora ac veriora reddi possunt. Etsi verò proluxiore descriptione eadem proponere liceret, illâ tamen prolixitate nihil opus est, cum omnia compendiosius tradi queant.

Ut dilucidior tamen demonstratione
adhuc confirmem, totius Mundi vitam
D esse

esse Salem, & ex eo cuncta originem suam capere, testem adduco Universalem Sententiam omnium Philosophorum unanimiter asserentium; Omnes res ad Primam Materiam reductas in Salem redire: ex quo dicto consequitur, eas à Sale exordium suum cepisse, & argumentum hoc à nemine refelli posse. Dicat jam aliquis, quonam pacto hujus rei certus esse possum, aut quâ ratione ad Primam Materiam res omnes redigi possunt? Horum laborum, harumque operationum notitiam ut consequaris, experientiâ claros Philosophos, & Chymicos accedas oportet, quia in præsentia de ejusmodi operationibus tractare non constitui. Naturæ laborem vel quivis rusticus animadvertit, quippe cui quotidie in aspectum cadit videnti, quod quævis herba, quodvis lignum, quivis homo, & quodvis animal postquam finem morte consequitur, per putrefactionem in Sulphureum Salem abeat fimo quidem putrefacto occultum, sed ipsi incognitum, licet eodem macilentam & sale carentem terram stercoret & pinguem, ac fertilem reddat. Quamdiu herba, lignum, & animal vitali suâ aurâ fruitur, non Salem suum, quo conservatur, sed superfluas feces dimittit. Cum primum verò auram illam mors sustulit, ac vinculum dissolvit, cæteræ partes diutius subsistere nequeunt, quâvis eò abeunte, unde profecta est. Salem pluvia dissolvit, & totis fluminibus in Oceanum matrem reducit, unde exiverat; Spiritus ab Astris attrahitur;

Ter-

Terreſtris materia in terrâ manet , cui ortum ſuum debet. Non enim à Mari terreſtres fructus Univerſale hoc Nutrimentum hæreditario jure obtinent , ſed tantum , ut alimentum commodo datum , accipiunt , ut eodem , quamdiu vivunt , fruantur. Poſt mortem Mater Univerſalis , nimirum Mare , repetit , & aliis largitur , quæ ipſi commodavit.

Si aliâ ratione rem tentandi libido te inceſſerit , herbam lignum , lapidem , aut animal aliquod igne comburito. Sic enim quicquid ſpirituale eſt , in auras ejicietur , & Sal in cineribus remanebit , aquâ extrahendus , & à terrâ mortuâ ſeparandus.

Sal igitur in omnibus rebus *principium & finis eſt* , ac digniſſimus , cujus accurata ratio habeatur , utpote qui maxima myſteria , & arcana continet. Hæc qui ignorat , Philoſophus nuncupari non meretur , ſed potius inſigniendus eſt nomine ſuperbi , & in vervecum patriâ nati Aſini , nihil aliud ſcientis , & tenentis , quàm criminationes & calumnias , quibus ſuæ ignorantix velandæ gratiâ veritatem cavillatur , & contemptui ducit. Veteres haud ignari fuere præclariffimarum virtutum Sale rectorum , aded ut Philoſophorum plurimi , in Sale divinum quid occultari , aut inveniri , atq; ided expreſſè ſcripſerint , Dei cognitionem ex rebus nullis clarius , quàm ex Ignè & Sale hauriri poſſe. Idcirco ſuis ſacrificiis & altaribus Ignem & Salem , tanquam Dei , & Immortalitatis Symbola quovis tempore adjunxerunt.

36 DE NATURA SALIUM.

Nullum Ignem, nullum falem illotis manibus attingere ausi sunt verentes, ne Divinam iram sibi concitarent, si nobilissimas has Creaturas impuris manibus contaminarent. Per falem & panem jurarunt, majore juramento non utentes, atque in aliquâ re examine accuratissimo explorandâ interrogato falem & Panem proposuerunt, ut ita veritatem testaretur, unde vulgare illud forsan natum; *Salem, & mensam non violabis.* Christus servator noster *sal Sapientiæ* nominatur: In Sacro Baptismo Sacerdos infantis ori parum salis inferens hæc verba addere solet; *Accipe falem sapientiæ*, quæ consuetudo cum cereis ardentibus in Baptismo semper adjunctis, ut Christus tanquam Lux mundi eorum respectu in memoriam revocaretur, in plurimis locis à novitiis abrogata est, ità ut verendum sit, si mundus diutius duraverit, ne tandem eò res deventura sit, ut etiam ipsum nomen Christi nominare prohibeatur. Eo audaciæ profectò Mundus jam processit, ut pœnâ injunctâ prohibuerit ferias Domini, & servatoris nostri Iesu Christi natalitias colere, & celebrare. O miseram hodierni Christianismi conditionem!

Christus ipse suos Discipulos *Lucem mundi & falem terræ* appellavit Luc. 19. v. 9. Sal & aqua per fidem & Baptismum Deum & hominem uniunt: ità etiam Aurum fixum & Sulphur comburens, salis & aquæ auxilio, copulantur, quæ res aliàs impossibilis credita, veris tamen chymicis
notif-

notissima est. Nam quando Aurum & Argentum liquata separare volunt, parum sulphuris injicere solent, quod, tanquam paries quidem inter utrumq; intercedens, Aurum & Argentum disjungit ob inimicitiam, quæ ipsi est cum Auro tantâ antipathiâ à sulphure dissidente, ut illud nullo unquam tempore tolerare possit. Hanc tamen inimicitiam tollunt sal & Aqua utrumque in gratiam reducentia, haud aliter ac Christus sal sapientiæ, & Lux Divina foetentem peccatorem, ut Mediator Deo reconciliat.

Quibusdam in locis Christus; *sal*, inquit, *bonus est* sive *bona res est*: quando terra sale caret, mortua nullos fructus producit; Idem facit finus sale destitutus.

Testem hîc habeo Veritatem ipsam Æternam coarguentem impios meos inimicos Farnerianos, qui Miraculum Mundi à me editum falsis suis cavillationibus, & calumniis refellere conantur. In eo manifestissimis argumentis à me demonstratum est, non fimo, sed sale in ipso latente terram pinguem, & fertilem reddi. Hujus testis testimonio verissimo convicti putidissimorum suorum mendaciorû Criminatores, & Columniatores illi proculdubio venenatas suas linguas frænabunt, & Theoninis suis dentibus me rodere in posterum desinent. *Veritas quidem premitur, sed nunquam opprimitur*, quam Deus tandem in apertum producit, quamvis nonnunquam à satanâ mendaciorum patre, & hoste suo capitali aliquandiu prematur, & vexetur.

38 DE NATURA SALIUM.

Alio quodam loco Christus; *Nemo, ait, est bonus nisi unus Deus* : Alio item; *Sal bonus est*. Efficacissimum profectò hoc testimonium, ac laus præclarissima, quâ Sal extollitur.

Sal etiam pro intellectu & sapientia fumitur, eaque de causâ homo rudis, hebes & desipiens Insulsus homo nuncupatur, eodemque sensu Insulsus sermo dicitur, qui quasi nihil salis habens inconcinnus & stupidus existit : Unde vulgaribus proverbiiis dici solet; quàm insulsus & insipidus hic est homo, quàm insulsam, & insipidam concionem habuit ! Vulgare item & illud, *quod sapit nutrit*, & contrà : Ubi nullus sapor, ibi & nutrimentum nullum. Nihil est in rerum natura quod medio Salis destitutum nasci possit; Imò nec ipse homo sine Sole, homine & Sale nascitur. Appositè Philosophus quidam dicit :

Ignæus est Salis vigor, & cælestis origo. Sol & Sal omnium rerum parentes sunt, qui cuncta procreant, & sine quibus nihil procreatur. Caro & panis sale conspersa plus virium conferunt, quàm cæteri cibi omnes, qui sale non conditi sunt. Vino in fermentatione Sal additus illud fortius & suavius reddit.

N B. Sal tamen ille, de quo hic sermo est, non debet esse Sal communis & vulgaris, qui vino saporem bonum non conciliat. Vacua dolia quidem vulgari Sale aquâ calidâ soluto purgari possunt, ut omnis sapor & odor malus extrahatur, & vinum in suo vigore conservetur. Sal porrò
vinum

vinum in corroborando corde humano viribus superat, ideo huic multis modis præferendus. Qui verum Salem cum verò vino conjungere novit, terrestrem Solem, i. e. Aurum eodem solvere, & regium Medicamentum ex eo extrahere poterit, sicut in aliis meorum scriptorum locis indicatum est.

Facili enim conjectura providet quivis intellectu præditus, si nobilissimæ trium illarum corroborantium rerum, Auri nimirum, Vini, & Salis virtutes conjunctæ fuerint, quàm nobilissimum Medicamentum ex ejusmodi conjunctione proditum sit. Non sine ratione cum Philosophis Paracelsus statuit, sine Sale nullum verum Aurum Potabile parari posse. Si nullus planè Sal terræ inesset, nec herbæ, nec gramina, pabula animalium, prodirent, nec ipse homo vitam sustentare posset. Omnia quoque animalia fertilitatis ergò Salem appetunt, de quo in descriptione Viridis mei liquoris plura invenies. Auri & veri Salis combinatio demortuam quoq; seminis naturam pristinæ fertilitati restituit, & semimortuis, ac sterilibus arboribus amissam viriditatem, ac fertilitatem reddit, si medicamen illud radicibus adjiciatur. E contrario Sal communis antè præparationem Vegetabilibus nocet, eaque corrosione suâ occidit, post præparationem verò in iisdem pinguefaciendis fimo præstat. Sunt tamen ex Vegetabilibus quædam, quæ salis corrosivam vim tolerare possunt, illa nempe, quæ in litore

40 DE NATURA SALIUM.

maris sponte nascuntur, ut herba Kali, ex quâ Veteres suum Salem Alkali pararunt; combusta enim falem relinquit acerrimum. Salis quoque corrosioni ferendæ pares sunt omnes ii fructus, qui acerbum, aut amarum saporem obtinent, acerbosque aut amaros nucleos habent, ut olivæ, Limones, mala aurea, Lentiscus, & Palma, quæ fale vulgari quoque gaudet, ut contra Vites, frumenta, & arbores fructuum feraces dulciore sole delectantur; quâ de re plura sequentur.

Quidam ex Veteribus falem magni faciens memoriæ prodit, in Sardinia Insulâ prope urbem Catarim tantam salis copiam effodi, ut tantum, quantum ad necessarium usum requiritur, sine ullo pretio incolis concedatur, reliquum verò extraneis nautis & mercatoribus exportandum vendatur. Rusticos verò tantâ salis copiâ affluentes adeò largè suis pecudibus & pecoribus eundem exhibere, ut ex largissimo lacte præstantissimos caseos conficiant passim per totam Europam divendi solitos, qui an illi sint, apud nos Parmesanorum nomine noti, me latet. Tantam autem lactis ac caseorum affluentiam soli soli acceptam fert, quod etiam veritati maximè consentaneum est. Idem author, cui Bernhardo Comelio nomen, etiam commemorat, in Indiâ Occidentali urbem esse solo arenoso, & planè sterili insidentem, magnæque piscium, qui ibidem capiuntur, multitudine abundantem. Incolas verò piscium capita in magnam foveam conjecta largo fale conspergere,

gere, & post certum tempus cuius capiti exempto frumenti granum inferere, idemque terræ isti arenosæ mandare, ac grana ista rursus enascentia centuplices fructus reddere. Hoc ita fieri à veritate alienum non est, cum piscium capita diu salem in terra conservent, ut à pluvîâ ablui nequeat, atque ita frumento succus & alimentum suum non eripiatur. Sed tales frumenta ferendi rationes longæ sunt, & laboriosæ. Mihi longè alia est salis præparatio, quæ sine multis sumptibus, & multo labore ipsius magnam copiam idoneam reddit, ut arenosas terras fertiles efficiat, & tamen à pluvîâ non diluatur. Sal sulphureus est reddendus, ut universaliter & generlitter nutriat.

NB. Dicat hic aliquis; si sal sulphureus fertilitatis est effector, quâ fit, ut Sodomiticum illud Mare Mortuum, sulphure & sale abundantissimum nec pisces patiatur, nec ad fertilitatem quicquam conferat? Respondeo; quia dictum Mare Mineralibus Vitriolatis & amaris refertum est, omnibus, piscibus & Vegetabilibus veneno suo nocet, ipsique pisces etiam in aquis nimio sale repletis vivere nequeunt, quod observandum: Omne enim nimium vertitur in vitium. Quid verò fertilitatis sal rebus naturalibus impertiat, docent pisces unâ vice multa pisciculorum milia in aquis edentes, quod animalibus, & avibus non est datum. Frustrâ Deus non voluit, ut Rex Pharaon somniaret primo de septem

pinguibus, postea de aliis septem macilentis vaccis ex mari in terram descendentibus, quibus fertilitatem ex mari originem ducere significabat. Intellexit hoc Josephus à Deo Naturæ Lumine æquè ac Divino illuminatus, ideoque foranium interpretatus est: Nimirum salem penes se habuit. Sal Fontis Philosophandi titulo insignitur. Hesiodus, Homerus, Plato, Pythagoras, & alii Philosophi tradunt, salem ex omnibus rebus Deo maximè affinem esse. Ego assero, salis operâ multos Dei electos filios fieri. Si sal terræ deesset, nulli fructus alimenta hominibus necessaria largientes ex eâ prodirent, unde humano generi intereundum esset, minimè valenti vitam ex aëre nutrire, & inde multiplicationem petere, sed nutrimentum ex terrâ sumere coacto. Sal evadit, lac, mel, saccharum, vinum, panis, caro, & in omnia illa abit, quorum indigentiâ laboramus. Sal omnia est in omnibus, principiumque & finis omnium eorum, quæ à Deo creata sunt.

Instare quis hic posset rogando; Num cuncta igitur ex sale oriuntur? Num necesse est, ut sal in seminibus herbarum in herbas, in seminibus animalium in animalia, in seminibus metallorum in metalla mutetur? An tales gradus transiri nequeunt, ut Ars celeriore saltu progrediat, & Naturæ tardior progressum corripiat? Respondeo; Imò fieri potest, Artique licitum

citum est longè compendiosiore via salem ad summam perfectionem adducere, quod Natura præstare nequit. Qua verò ratione fiat, indicare hujus loci non est. Hoc velim scias, ex Igne aut sole sali unito mirabiles oriri generationes, quæ aliàs in conspectum non prodeunt. Periculi faciundi gratiâ, mensibus Julio, Junio, & Augusto vas aliquod ligneum aquâ communi repletum solaribus expone radiis, ut noctes atque dies astralibus influentiis feriat, & exsiccat, exsiccatum denuò reple aliâ aquâ, & vas sic plenum semper conserva, in quo tandem ex sale, quem aqua continuit, omnis generis vermes sine ullo semine nascentur; tales putata, quales in aliis aquis putridis nasci consueverunt, ut ranæ, bufones, & serpentes. NB. Vas ex ligno, & non ex metallo conficiatur, ne aqua Vitrioli succum imbuat, qui animalium vitæ adversatur: Probè itidem cavendum, ne quid ferri aut cupri in vas incidat, & operationem corrumpat. Aut reple idem vas arenæ aliquâ portione, eamque aquâ humectatam sub radiis solaribus subjice, exsiccatamque subinde repetitis humectationibus madefac, ut operatione hac videas prodire varias & ignotas herbas, sine ullo semine immisso prognatas, ut ex aliis meorum Scriptorum locis liquet.

Aurum ex omnibus corporibus Metallicis constantissimum, & quasi invictum nullius alijs
Ele-

44 DE NATURA SALIUM.

Elementi violentos impetus exhorrescit, atque in igne ipso tantâ subsistit constantiâ, ut ne minimum quidem ponderi ipsius decedat, quamvis per multos annos in perpetuo ignis cruciatu detineatur. Nihilominus tamen sal ipsi Animam suam extrahit, pulchrumque illum colorem rubrum eripit, & constantiam illam, quâ igni resistere solet, adimit, ut colorem plumbi, atque fragilitatem & fugacitatem Antimonii consequatur. Res imperitorum fidem & credulitatem superans, licet verissimam ipsa experientia testetur. Hinc in sale plus esse virium, quàm in omnibus Elementis, & rebus Elementariis, apparet, ideoque & Centrum Concentratum Elementorum jure ac merito appellandum censemus. Aurum potentissimas, & subtilissimas ignis vires, quibus nihil est quod resistat, eludit, & à sale tamen superatur, qui ejus nobilissimam partem, animam puta, à crassioribus & terrestribus partibus sejunctam attrahit, stupendo Artis miraculo. Quàm nobilis res sit Anima Auri, unusquisque facili conjectura assequitur, & proculdubio eandem summum in Medicinâ locum obtinere videt. Videantur, quæ de Chalybe suo Aurum animâ suâ spoliante Sendivogius scribit. Equidem fateor, licet diversis vicibus mihi talis extractio ad votum successerit, ut anima extracta, corpus Auri fragile, fugax, & nigrû reliquerit, quod eadem tamen operatio non semper eodem successu voluntati meæ respondeat; Perinde ac si Deus permittere nolit,

nolit, ut vulgo tale arcanum innotescat. Viliora mihi optimè contento sufficiunt, qui cuncta hæc eo fine in medium produxi, ut potentissimas salis vires manifestarem, & alios eas docerem. Nemo tamen hic velim sibi per suadeat, quod Culinarii illius salis adjumento Medicamentū hoc Regium Auro extorqueri possit; Etenim ad hanc rem alius sal requiritur Arte, & igne paratus. Sed de hac artificiosâ Auri concentratione Quarta Prosperitatis Germaniæ pars propediem, Deo volente, lucē vifura pleniorē, & prolixiorē mentionem faciet.

Plura quidem de sale dicenda essent, ac dici possent, quæ in alium locum & tempus rejiciemus, cum ea, quæ dicta sunt hætenus, sufficere in præsentia mihi videantur.

Concludo itaque & affirmo, sale omnibus rebus adjumento esse, & è contrario nullius auxilio indigere. Accurata meditatione hæc perpende, ut multa bona offendas.

Rogaret hic me aliquis, & diceret; de quo sale loqueris? Multa enim salium genera reperiuntur. Loquor de universali & omnibus noto sale, qui ex Marinâ aquâ, vel fontibus falsis excoquitur, aut ex suis foveis in montibus & terris effoditur, atque ad communem rei familiaris usum adhibetur. Notissimum hunc sale hic universalem thesaurum, & generales divitias appello, & quidem haud injuriâ: Toti enim Mundo alimentum subministrat, ut non solum animalia terræ, pisces in aquis, & aves in aëre, sed etiam cuncta

cuncta metalla in visceribus Globi terreni intimis ad usum humanum subsistere possint, ne dicam de summâ & universali Medicinâ ad curandos quosvis morbos humanos, quam ejus beneficio consequi licet. Jure ac merito igitur Mundi thesaurus universalis appellandus, cum nihil omninò reperiatur, quod salî originem suam debeat. Quod autem unus sal altero purior, melior, & pretiosior sit, inficias non eo, & hoc tantum dico, cunctorum originem & principium unum idemque esse, discrimenque ipsorum ex accidentibus ipsis obvenire. Etenim quamdiu sal purus, nullique rei mixtus est, ut à sole in aquâ efficitur, unus & idem existit, unumque eundemque saporem, & easdem vires possidet: Cum primum verò aliis rebus miscetur, aut igne mutatur, naturâ suâ pristinâ depositâ aut melior, aut deterior evadit. Docent hoc ligna & lapides ab igne in carbones aut cineres redacti, in quibus salis pars cum fumo avolat, reliqua in cineribus remanet, longè aliam naturam ostentans ab illâ, quam habuit, antequàm ignis violentiâ destrueretur. Ignis nimirum operatione cuncti sales igneam, & sulphuream nanciscuntur naturam, ideòque aliam proprietatem necessario induunt, quod notissimum nulla disputationis inquisitione indiget. Notissimus, simplicissimus, & omnis missionis expers est sal iste, qui ex marinâ aquâ, vel fontibus salinis, aut montium & terrarum cavernis

nis

nis elicitur. Virriolum, & Alumen sales quidem sunt etiam, sed terrestri, ac minerali proprietate infecti, atque ideo simplicium salium nomine indigni.

Salpetræ in salium quoque censum venit, sed simplex sal, qualem sol operatur, dici nequit. Aut enim ex terrâ effoditur, aut ex urinâ hominum & bestiarum generatus aquâ affusâ elicitur, & decoctione in crystallos concrefcit, & ab aliis salibus recedit; aut ex muris & parietibus calce illitis ac constructis, aut ex montibus, scopulisque calcariis aquarum affusione eruitur; aut arte ex vulgari sale, lignis, aut lapidibus calcariis paratur. Undecunque autem veniat, unius ejusdemque est naturæ, & flammâ conceptâ ardet, sicut Tractatus meus de Prosperitate Germanicæ pluribus eum describit. Sales ex lignorum combustorum cineribus extracti rursus aliam naturam, aliasque proprietates possident, & & Alcalium nomine insigniuntur. Alius item sal paratur ex urinâ, communi sale, fuligine, & taurorum sanguine, Armoniaci salis nomine notus, & in usum adhibitus, loco alius Armoniaci, qui ex montibus quibusdam effossus quondam ad nos deportabatur, sed jam non amplius affertur.

Hi ex salibus notiores sunt, & plurimarum rerum usibus inserviunt, ut sal marinus, sal fontanus, sal montanus, cui & salis Gemmæ nomen, qui in culinâ ad cibos, carnes, & pisces sale condiendos adhibentur, ut à corruptione per tempus aliquod conserventur.

Vi-

Vitrioli usus potissimus est in officinis tincto-
rum sericeos, laneos, & lineos pannos nigro colo-
re imbuendum, ut & Pharmacopoliis, ubi medi-
camentis parandis infervit: de his primam Fur-
norum meorum partem vide.

Alumen tinctoribus, medicis, aliisque artifi-
cibus utile est. Ex sale petræ Diabolicus ille pul-
vis pyrius conficitur, cæteroquin commodissi-
mo ad multorum Medicamentorum excellentis-
simorum confectionem, & Metallorum Chymi-
cam emendationem, multarumque Mechanica-
rum artium inventionem, & utilitatem, ut ex
II. Furnorum meorum Chymicorum, & II.
Pharmacopœæ Spagyricæ Parte, Miraculo item
Mundi, ejusdemque Defensione, ac Continua-
tione, ut & quatuor Prosperitatis Germaniæ
Partibus constat.

Salium fixorum, quos cineres lignorum com-
busti suppeditant, in Medicinâ & Alchymiâ usum
suum habent, frequentiore tamen in pannis tin-
gendis & smegmate parando. Sal Armoniacus in
Medicinâ, Alchymiâ, & aliis artibus usurpatur.
Sed hi sales omnes adeò noti sunt, ut eorum pro-
lixiore narratione meritò supersedeamus.

Hi igitur, quos commemoravimus, sunt sales
illi, qui hætenus longo progressu temporis, diu-
turnaque experienciâ virtutes & vires suas pate-
fecerunt. Inter eos sal culinariis nobilitate,
præstantiâ, & necessitate eminet, utpote ex quo
cæteri omnes oriuntur, & etiam Artis ope con-
fici

possunt, ut Scripta mea passim docent. Basis autem est omnium aliorum salium sive notorum, sive ignotorum, id quod verissimum est, & verissimum etiam manebit. Nam facili admodum negotio per ignem & sulphuris alicujus Metallici additionem in Alumen aut Vitriolum; Ignis, aëris & sulphuris adjumento in ardentem salem petrae; peculiaris cujusdam Ignis fortioris ope in salem Alkali, & acredinis despoliatione in salem stercorendis & pinguefaciendis agris, arenosisque & macilentis terris utilissimum abire solet.

Porrò vulgaris ille Sal Culinarius proprio suo spiritu se mundari, atque purgari patitur, colorem, jucundiores saporum, albiorem, & clariorem præclarioremque virtutes & vires ad condiendos cibos, carnes & pisces longè aptiores purgatione & mundatione istâ acquirens. Suavis enim fit, clarus, instar crystalli pellucidus, ac tessellarum more in quadratas concrevit crystallos, in figuras adeò perfectas redactas, ut nec circulo nec aliis instrumentis perfectius formari queant. Hinc valetudini talem salem mundatum magis conducturum crasso illo & impuro sale nemo erit, qui negabit.

In admirationem me rapit supina nostra negligentia, qui tam parum de valetudine nostrâ solliciti sumus. Quotidie oculis nostris cernimus, neminem salis usu carere posse, illumque corporis

E

valetu-

50 DE NATURA SALIUM.

veletudini infervire, ac hominibus, & pecoribus, pecudibusque necessarium esse. Crassus, & qualis ex decoctione multis adhuc fecibus oneratus prodit, multum boni exhibet, proculdubio plus exhibiturus, ac salubrior, sapidiorque futurus, si artificiosiore apparatu mundatus & paratus fuerit.

Si non aliorum, Magnatum tamen, quorum multos subditos gubernantium maximè interest, ut sui corporis valetudinem firmam conservent, rationes postularent, ut sibi talem salem parandum, & in mensâ apponendum curarent. Sumptus ad hoc faciendum requiruntur exigui, quibus sal adeo suavis efficitur, ut unumquemque ad se appetendum suavitate suâ invitet. More vulgaris salis sitim non excitat, utpote terrestribus illis fecibus in communi adhuc hærentibus carens, sed eam restinguit, famam sedat, cor corroborat, ut & stomachum, cerebrum, cunctaque membra corporis, nullam in corpus putrefactionem admittit, contra morbos idem tutatur, mirisque virtutibus excellit, cui crassus ille sal neutiquam comparandus. Magnus profectò est thesaurus donumque Dei grande, quo Humanum Genus sustentatur, nutritur, corroboratur, & augetur, & pro quo maximæ Deo habendæ sunt gratiæ.

Præter commemoratam salis purgationem, inversionem, & commutationem salis Communis in Alumen, Vitriolum, salem petræ, Alcalia, ac similes

DE NATURA SALIUM. 51

miles sales in scriptis meis memoratos, alia adhuc est ejusdem salis Vulgaris purgatio, & emendatio secretior, illum in nobiliorem, & priore longe excellentiorem statum exaltans, de quâ apud neminem me aliquid legisse memini, nisi apud paracelsum, qui paucis verbis ejus mentionem facit in capite de communis salis virtutibus, dicens : Salis virtutes in ejus præparatione consistunt : sal crudum hoc solum præstat, ut carniû & piscium bonitatem conservet. Si verò sal enixum evaserit, per incredibile temporis spatium omnes res in statu suo factas tactasque custodit, ligna in lapides convertit, ut & limum, aut argillam : Arborum folia in ipso viridia manent : Quicquid hoc sale conspergitur, omnimodam mutationem respuit. Instar Balsami conservat, & plus efficit, quia temporis progressu omnia coagulat.

Hæc incomparabilis Medici & Philosophi verba salem illum Enixum appellant ; quid verò hoc significet, mihi non constat, qui illum salem mirabilem appello. Ipsi hoc tribuit, quod omnia per intervallum temporis incredibile facta tactaque præstare queat, nec à veritate aberrat. Nam qui talem salem paraverit, non modò idem, sed etiam multo plura præstabit.

Parandi eum modus mihi cognitus atque perspectus est, quippe qui sæpenumero ipsum confeci, & in ipso incredibilia deprehendi : Sive mea præparatio cum Paracelsi præparatione conveniat, sive non conveniat, omnia tamen, quæ Para-

celfus suo sali Enixo adscribit, & longe plura meo sali Mirabili attribueri neutiquam dubito. Neque etiam meâ, neque aliorum refert ut eadem præparatione utar, aut non utar, quâ Paracelsus usus est, si modò meus sal id præstet, quod ipsum præstare posse assero. Ideò etiam meo sali Paracelsicum illud nomen imponere nolui veritus, ne calumniatores, & cavillatores mei ansam arriperent ex odio & invidiâ me calumniandi, & dicendi, quod meus sal ille Paracelsi Sal Enixus non sit, quod mihi usu jam venit, qui Menstruo meo Universalis nomen Alkahest indidi. Superbi enim, nasuti, sophistici, & ignorantissimi mei olores, & subsannatores occasione arreptâ fluctus in simpulo excitarunt, & magnis in me vociferationibus debacchati sunt, dicentes; Glauberi Alkahestum minime esse Paracelsi, & Helmontii Liquorem Alkahest: cum tamen meus Helmontii & Paracelsi liquorem plurimis gradibus anteeat. Meus enim in promptu est, & se conspiciendum præbet cujus ope meum Aurum Potabile Paro, Mercurium in verum Aurum tingens. Ille Paracelsi, & Helmontii decantatus liquor planè invisibilis est, & à nullo comparari potest. Parva avicula manibus comprehensa, & detenta multo melior est multis avium magnarum millibus, quæ in aëre volant, & nec videri, nec capi possunt.

Et hæc causa est, cur meum sale eodem nomine appellare noluerim, nec novam subsannandi

di

di & fuggillandi meis Otoribus, miris ignorantiaë fratribus, materiam objicere voluerim, licet probè sciam, meum falem mirabilem Sali Enixo Paracelfo in omnibus virtutibus & viribus ne minimum quidè concedere, & forsan etiam longe majoribus virtutibus excellere, quas sequenti narratione in apertum dare constitui.

Ut Paracelfus tradit, sal ipfius Enixum cuncta, quæ imponuntur, incredibili spatio temporis à corruptione defendit, ac tandem admirandâ metamorphosi in lapidem transmutat. Sal meus mirabilis non modo idem præstat, sed decies plura efficit. Priusquam verò virtutum in meo sali Mirabili latitantium descriptionem aggrediar, operæpretium duxi indicare, ejusmodi fales à Naturâ paratos passim in terrâ occurrere, & solutos ab aquâ in superficiem evehi, fontesque tales enumerari à Georgio Agricola monstrante, ubi locorum inveniri queant, & quod omnia ipsis imposita brevi tempore in lapideam materiam convertantur; quod alii Scriptores etiam testantur, ac Cesium in primis in libro suo de Rebus Metallicis. Nec est, cur quis dubitet, cum ejusmodi fontes & in Germaniâ nostrâ se offerant, licet à paucis momenti alicujus esse judicentur. Talis esse fertur in Helvetiæ loco quodam, qui quodvis lignum injectum certo temporis intervallo, totum quantum est, in lapidem convertit. Istius autem loci incolæ sæpè sæpius

experimentis rem tentant, lignum aliquod scindendo in cotis figuram redigentes, illudque aquæ dicti fontis imponentes, in quâ cos hæc lignea in lapideam mutata falcibus, & aliis ejusmodi instrumentis acuendis postea adhibetur. Ejusmodi cotes ipse vidi, & in manibus meis habui, ex quarum figurâ satis apparet, eas prius lignum fuisse, & tam admirandâ metamorphosi in lapidem conversas esse.

Res omni dubio caret, pluresque ejus naturæ & proprietatis fontes pluribus in locis sunt obvii. Illum in Helvetiâ non vidi, sed Basileæ infantem apud Doctorem Exium, qui adhuc in vivis est. Huic infanti in capaci admodum vitro insidenti scabello Exius Senior liquorem quendam peculiarem affuderat, qui illum incorruptum planè, & illæsum hætenus conservaverat usque ad illud tempus, quo mihi monstratus est. Narrabant verò mihi, in lapidem illum infantulum à liquore mutatum esse, quod ego, qui illum non contrectavi, pro certo affirmare nequeo. Pleno tamen corpore, ac si recens natus esset, sedentem vidi, ex quo tempore jam elapsi sunt plus quam viginti anni, cum jam decem aut quindecim annis in aquâ illâ commoratus fuisset, in quâ & adhuc commorari fertur, ut nuper mihi narratum est. Nemo, autem novit, quâ aquâ infantem illum Senior Exius perfuderit, an ex fonte ligna in lapides convertente hauserit, an verò Arte illam confecerit.

Confimilis Naturæ & proprietatis fontem
offen-

offendi in Austriâ, apud Neapolim Viennensem, urbem munitissimam versus Stiriam octo milliaribus Viennâ distantem. Peregrinationibus olim juvenis occupatus Viennæ in ardentem incidi febrim, Hungarici morbi nomine notam, quæ rarò peregrinos intentatos dimittit. Recuperatâ aliquantulum pristinâ valetudine Neapolim dictam petii, recidivamque passus ibidem subsistere coactus sum. Morbus verò stomachi mei appetitum ità profligaverat ut cibos nec appetere nec concoquere potuerit. Incolæ mihi consuluerant, ut me conferrem ad fontem unius horæ itinere ferè ab urbe in cujusdam vineæ viciniâ situm, aquam ejus bibendi gratiâ, ut amissam cibi appetentiam recuperare. Parui consilio, mecumque panis frustum grande ad fontem detuli, parum tamen fidei adhibens dictis ipsorum, qui mihi dixerant, quod frustum illud totum comesturus essem. Ad fontem veniens panis medullam contractam, aquaque illius imbutam comedi admodum suaviter mihi sapientem, qui antea domi optimas etiam dapes fastidiveram. Crustâ panis excavatâ eandem aquam hausi eâque epotâ stomachum ad eò promptum sensi ad edendum, ut poculum illud ex pane confectum tandem etiam comederim, commodiore & fortiore reditu domum repertierim, & ex voto succedentem eventum narra- rim incolis, qui mihi affirmabant, stomachi mei vires penitus confirmatum iri, si aquæ bibendæ usum continuarem. Rogati, qualisnam aqua ef-

56 DE NATURA SALIUM.

set, Salispetræ aquam esse respondebant, quibus
tum harum rerū imperitus fidem tum habui, po-
steà tamen contrarium expertus. Salispetræ enim
aqua esse minimè potuit, quandoquidē ea stoma-
cho neutiquam conducit, sed potius nauseam, &
fastidium parit. Fieri potuit, ut dicti fontis aqua
usq; ad cuticulam evaporata in cryсталlos salipe-
træ consimiles concreverit; sed verus Salpetræ
tamen non fuit omni ardore carens, & flammam
non concipiens, quod facilè comperissent, si pru-
næ candenti impositum illum salem, salispetræ
consueto examine explorassent. Nunc enim certò
mihi constat, fontem illum continuisse salem illū,
cui Paracellus Enixi, & ego Mirabilis salis nomē
imposui, & ea etiam natura inest, ut in longas cry-
сталlos concreseat, & tamen flammam non conci-
piat. Circumclusus autem est fons iste ligno, inter
quod, aut in quo complures mures aquatici habi-
raculum suum habent, micas panis in aquam inje-
ctas mox abripiētes, & deglutientes. Rogabam
autem cur tanti momenti fontem ligno, & non la-
pidibus circumcluderent & munirent? Sine dam-
no illud fieri non posse respondebāt. Ligno enim,
quod jam in lapideā naturam abjerat, dempto, fu-
turum esset, ut arena in fontē decidendo eum ob-
turaret. Lignum aquam non attingens jam putri-
dum erat, ut tum temporis viginti & unius anno-
rum adolescens probe & accuratè observavi. Se-
quente hyeme in eādē urbe commoratus com-
peri, paludes eandem circundantes, & adeò validā
dentes, hyberni temporis frigore nunquam
in gla-

in glaciem indurari, quod indicio est, peculiarem quendam salem in aquâ illâ latitare, qui etiam facit, ut pali paludibus infixi, quibus multæ urbis ædes, imò maxima earum pars innituntur, aut impositæ sunt, longo temporis progressu in meros lapides mutantur, & firmum ædificiis impositis fundamentum præbeant. Ex omnibus his indiciiis hæcenus conjeci, omnes circa urbem illam fontium scaturigines abundare ejusmodi sale, quem Paracelsus Enixum appellat, quandoquidem toto tempore hyberno in paludibus dictis gramen vires conspexi, indicium certum salis ejusmodi peculiaris ibidem existentis. conjecturâ confirmant animalia aquatica, Fontis & vicinarum urbi paludum incolæ, inter quæ haud pauca sunt numero & mures aquatici, quibus in quibuscvis aquis vivere non est datum; & testudines incredibili copiâ paludes, & hortos aquâ præterfluente irriguos urbi- que circumfusus passim perreptantes, adeò ut earum, licet magnatibus in deliciis esse soleant, nulla planè ratio habeatur, eaq; de causâ quivis civium & rusticorum in vase, quo patinarum in culina elotarum eluviem colligunt porcis objiciendam; 2. aut 3. ejusmodi testudines habeant dicentes, quod ad pinguefaciendum porcos multum conferant ejusmodi animalia in potu habitantia, qui porcis exhibendus est. Ex his autem liquet, aquaticos mures & testudines ejusmodi aquis dulcibus gaudere, quæ aliquo sale temperatæ sunt. Testudines dictas quis capturus manè se confert in prata & pascua, ejusmodi aquis irrigua, ubi alimenta sua quærentes gramina roscida & humida pererrant, idem vesperi, post solis oc-

casum facientes, & ad pabulum quærendum redeunt. Si quem obvium habent, mox in aquam se recipiunt : aditu ad aquam interclusæ caput & caudam serpentum capitibus & caudis consimiles, pedesque quatuor retrahunt & recondunt sub testam adeò duram, ut vix malleo aliquo fortiore & graviore confringi queat. Incolæ eas cocturi stylo aliquo pungunt, ad cujus sensum caput & caudam è testâ rursus exerunt mox cultro abscindenda. Corpore cocto aquâ, spontè se testa aperit, ex quâ testudo exempta purgatur, ac butyro, vino & aromatibus paratur, haud multum abludens à vitulinâ carne, nec ingrati saporis, ideoque inter delicatos cibos numerata ab iis, qui deliciarum liguritionibus dediti sunt. Equidem mihi persuadeo, ejusmodi animalia in cibo adhibita non obesse, sed potius prodesse valetudini humanæ, quia in puris aquis domicilia sua habent.

Hæc pauca mihi experientia mea subministravit de his aquis, quibus lignum in lapidem mutatur, imò nec lignum solum, verum etiam corium & ossa animalium. Vidi quoque dimidium panem in lapidem mutatum, undè conjecturâ quisvis assequi potest, quanta figendi efficacia in dicto sale lateat, de quo adhuc plura commemoranda sunt.

In ruborem dat hæc ligni in lapidem transmutatio omnes ignorantix fratres ridiculis & putidis suis ludibriis ejusmodi Naturæ miracula ridentes, & negantes, corpus aliquod artis Natu-

ram

ram æmulantis operatione fugacitate sua spoliari, & in constans ac incombustibile corpus transmutari posse. Quodvis lignum igne combustum consumitur, nihil post se relinquens nisi parum cineris falsi; quod tamen ejusmodi Aquâ figente in lapidem transmutatum corpus suum pristinum retinet, & nullo igne consumi potest. Infallibile hoc est argumentum A fininos illos irrisores Artis clarissime refellens. Num aliquo alio argumento aut testimonio Vervecina ejusmodi capita refutari clarius possent? Eum in finem hæc dico, ut ad faciliorem fidem redigantur, & tantâ admiratione non stupefiant, ubi in sequentibus à me affirmari audiverint, quod subtilis aliquis Vini Spiritus figentis ejusmodi aquæ operâ in salem fixum, & in igne constantem mutari queat. Cum igitur fieri possit, ut tali transmutatione fugax aliquis Vini Spiritus in fixum & constantem salem abeat, quis eandem Metallis fugacibus constantiam ejusmodi aquâ præstari posse negabit? Quo pacto autem talis operatio, quæ unicuique impossibilis videtur, effectui danda sit, paucis indicare operæpretium erit, quandoquidem mihi eam non quærenti, ipsa se casu obtulit, nullam apud me fidem tunc temporis inventura, licet mihi aliquis seridè affirmasset.

Paracelsi Sal Enixum, sive meum sal fixum, & omnia solvens eâ est præditum efficacîâ, & virtute, ut omnia igne solvat. Eo quodam tempore Aurum dissolveram viâ sicca, & periculum facturus

rus

rus, an Spiritus Vini tincturam ex eo elicitorus esset, solutione factâ Spiritum Vini ardentem affundere volueram. Sed casu Iuniperi Spiritum in vitrum, quod Aurum solutum continebat, infuderâ, erroremq; commissum post infusionem demum animadverteram. Seposui igitur vitrum, atq; dimidio anno post, spirit. sanguineo colore tinctum offendi, quem effusum per chartam bibulam transmissi, atq; ita mundatum vitro indidi, ut spiritum ignis calore à tincturâ sejungerem. Sed cum non spiritum, sed Phlegma quoddam insipidum per evaporationem nasciscerer, reipsâ comperi, quod longo temporis progressu Sal ille fixus spiritum fixum reddiderit, & in rubrum salem, miraculo fane stupendo, coagulaverit.

Idem sal aliud mihi, & quidem majore admiratione dignum experimentum exhibuit. Ab amico quodam donatum erat mihi vitrum, oleo Citri ex mucidis pomis aureis, & citreis destillatione parato, repletum. Redolebat autem oleum illud mucorem, quem ut ipsi adimerem, spirit. salis affundere volui, casuq; errorē committens salem meum Enixum solutum affudi, igneq; destillationē perfecî, quæ mihi oleum quidem clarum, sed perpaucum, ac vix dimidiam ejus partem reddidit. Ea propter igne fortiore continuato cum nihil amplius exire vellet, laboris continuatione superfedî. Vitro frigefacto, & ex arenâ exempto, omnem in eo materiam residuam in nigrum carbonē conversam, deprehendi, & exemptum ardenti prunæ imposui visurus, num oleum superesset nec ne.

Sed

Sed Materia igne consumpta cineres multos reliquit, & fixantem mei salis naturam detexit. Operationem accuratioribus examinibus peruestiganti multa mirabilia innotuerunt, atque ansam præbuerunt, ut Salis Mirabilis nomine postea insigniverim. Alii rem accuratioribus meditationibus perquirant, ut profundiore conspectu ipsa penetrare possint. Qui hujus salis virtutes perspicere nequit, aquilinis profectò destituitur oculis immoto solares radios intuitu aspicientibus, & noctuæ habet oculos, qui in tenebris visu aliquo præditi in meridianâ luce caligant. Admiranda sane res est, quod oleum adeò combustibile paucarum horarum spatio fuerit eò redactum, ut in igne instar carbonis arserit, & canduerit. Ne igitur alicui mirum videatur, quod lignum aliquod multo oleo combustibili abundans longo temporis progressu, & hujus salis adminiculo in lapidem transmutetur. Cuncta hæc casus fortuitus mihi obtulit admiranda aperiens, quorum indagatione sedulâ & accuratâ quin Artis studiosus longè plura indagaturus sit, quis dubitat? Sapienti hæc dicta sufficiunt.

Sequitur Theoriam Praxis demonstrans, quo pacto hic sal parandus, & ad quos usus adhibendus sit, & quàm mirabilia & incredibilia ejus operam in Alchimia, quam Medicinâ præstari possint.

I. De Mirabilis Salis præparatione.

Hic sal meus Mirabilis ex omnibus salibus vulgaribus Artis adminiculo paratur, & separatur, ex

uno

uno tamen facilius, quam ex altero. Non enim sal Culinarius solus, verum etiam & alii, ut sal petrae, Vitriolum, & Alumen, apti sunt, ex quibus eliciatur. Alumen & Vitriolum multis Sulphureis, & Mineralibus abundant qualitatibus, atque ideo multum difficultatis, & laboris separationi obijciunt: Salpetrae autem fugacem, & ardentem jam possidet Naturam. Ideo sales illos missos facimus, & Salem Mirabilem paramus ex sale illo Vulgari, & in culinis usitato, ope ignis & aquae ex eo separantes, quicquid est terreum, & eodem parato ad gloriam Dei proximique commodum & utilitatem, quantum in nobis situm est, utentes.

*De externa Figura, Colore, Sapore, & Odore
Salis Mirabilis.*

Hic Sal Mirabilis ritè paratus, ut aqua congelata & conglaciata, aut ut Glacies in conspectum cadit: ut salis petrae crysalli in longitudinem concretæ, apparet, clarus item, & pellucidus instar glaciei liquatur, si linguæ impositus fuerit. Sapore nec acuto, nec nimium falso, sed parum astringente linguam ferit. Prunis impositus instar Salis Communis non salit, nec more Salis petrae flammam concipit, nec candens ullum odorem expirat. His dotibus nullus alius sal pollet.

II. De

II. *De externo & interno Ufu mei Salis
Mirabilis.*

AB initio sciendum est, quod meus Sal Mirabilis maximas vires occulat, utpote qui non tam acerbus & acutus, ut cæteri Sales ad usum tam internum quam externum facillimè in Medicinâ admittitur. Externè adhibitus omnia recentia vulnera, ut & ulcera aperta mundat, & sanat, nec corrodit etiam, aut dolores excitat, ut cæteri sales facere solent. In ipso corpore admirandas exercet virtutes, associatus cum primis ejusmodi rebus, quarum vires auget, & quas in ea loca deducit, in quæ deducantur necesse est. Sal enim ductor & rector est malarum juxta ac bonarum virtutum, easque secum ducit, prout ipsi junctæ fuerint. Sicut nutrimentum Vegetabilium, & Mineralium in solo sale consistit; Ità ab eodem etiam dependet nutrimentum Animalium. Nam si herbæ, caro, panis, & reliqua omnia, quibus vescimur, sale destituerentur, Animalium corpora sustentari, nutriri, & augeri neutiquam possent, quippe quibus confestim moriendum & intereundum esset. Prout cibi igitur probè ac debito modo sale conditi fuerint, pro eo etiam nutriunt. Res enim sapore carens ad nutriendum inepta est, ut commune proverbium indicat; Quod sapit, nutrit, & quod non sapit, etiam non nutrit. Ideò Deus omnipotens omnibus Creaturis suum
falem

falem dedit, quo nutriuntur & sustentantur, ad-
 eò ut non necessarium foret, ut cibi ad hominum
 sustentationem destinati sale condirentur, cum à
 Naturâ sale suo dotati sint, nisi peccatum & ma-
 ledictio cuncta debilitasset, & corrupisset. Idcir-
 cò Naturæ succurrendum, & quæ sale minus lo-
 cupletata sunt, communis & vulgaris salis condi-
 mentum requirunt, eum in finem à Deo conditi,
 ut alimentum humano corpori suppeditandum
 roboret, & efficacius reddat, sicut videre est, quod
 panis, caro, & cuncta olera sine sale comedi qui-
 dem possint, sed tantum nutrimenti non afferant.
 In Vulgus enim notum est, falsam carnem, sale
 conspersos pisces, ac olera sale condita longè me-
 lius saturare & nutrire, quam si omni sale destitu-
 ti illi cibi in stomachum ingererentur. Eâ de cau-
 sâ hominibus, improbo labore occupatis panes,
 carnes, pisces, olera aliique cibi sale affatim con-
 diti exhibentur, quo corpora ipsorum in debito
 robore conserventur: Qui verò duris ejusmodi
 laboribus se exercere non solent, iis non tam salsi,
 sed faciliores concoctu cibi suppeditantur. Itaq;
 sal unicum nutrimentū est non modò vegetabiliū
 & Animalium, sed etiam Mineraliū; Imo quicquid
 in Mundo existit, universaliter, auget ac nutrit.
 Cum igitur manifestò constet, quod sine sale ni-
 hil omnino existere, aut vivere queat, & omnium
 rerum vita in solo sale consistat, teste experienciâ
 quotidianâ; Cur stulti salem tàm exigui momen-
 ti rem esse arbitrantur? Respondeo, illud ideo fie-
 ri, quia paucissimis admodū innotuit, quid sal sit,

quas

quas vires & virtutes exerāt, & quid intīmis suis
 penetralibus reconditum gerat. Ut paulò antè di-
 ctum est, jure victori, aut aurigæ falem comparo,
 quia omnia ea, quæ ipsi imponuntur, eò defert, &
 provehit, quo vehenda sunt, sive bona, sive mala
 extiterint, nihil de re laborans, & ei curam com-
 mittens, à quo onus impositum suscipit. Pari ra-
 tione sal rebus bonis, & nutrimentum bonum ac
 debitum subministrantibus mixtus nutriendi fa-
 cultatem adjuvat, adjunctiq; nutrimenti vector,
 corroborator, & auxiliator est. Venenatis & no-
 xiis rebus mixtus, venenum confirmat, auget atq;
 cum summo corporis detrimento, membris, &
 meatibus insinuat, quò sine sale venenum pene-
 trare non potuisset. Apud bonos ergo bonus est,
 & apud malos malus, neutriq; parti addictus bo-
 norum & malorum arbitrio inservit, vulgari pro-
 verbio locum faciens: Sal & Vinum acuunt inge-
 nium, si nimirum bonis rebus admixta usu tem-
 perato adhibeantur. Sic etiam contrarium verum
 est, si dicatur: Sal & Vinum depravant ingenium,
 quod plurimis exemplis hic ob brevitatē operis
 requisitam prætermisissis demonstrare possem. Ser-
 monem tamen meum clariore interpretatione
 declarandi causâ duo apponam. Uti jam dictum
 est, si sal bonis ac nutrimentum optimum conti-
 nentibus subjectis adjunctus fuerit, qualia sunt
 panis, caro, & ôlera, ad nutriendum promptio-
 ra & aptiora eadem redduntur, si experientiæ
 quotidianæ, quam nemo inficiabitur, fides ad-
 hibenda

hibenda est. Cur ergò & contrarium verisimile non esset, quod malum adhuc pejus reddat, & magis corrumpat, si eidem associatus fuerit.

Ex.gr. Argentum Vivum Vulgi venenum existimatur, & revera etiam est, majoriq; aut minori qualitati venenatæ obnoxium redditur, prout hanc vel illam præparationem subierit. Si dimidiæ uncix pondere deglutiendum alicui propinaretur, nihil in corpore operaretur, & sine noxâ recederet. Salibus verò sublimatum, & venenatâ suâ qualitate exaltatum & duorum, trium, aut quatuor granorum pondere exhibitum vitâ suâ aliquem spoliare posset.

Eodem planè modo Auripigmentum, ut ex montibus eruitur, nihil boni præstat in corpore humano, intolerabiles vomitus, & frequentes, ac validas fedes excitando, si pondus ejus excedatur. Unum tamen, duo, tria, aut quatuor grana ejusdem absorpta sine omni periculo vomitus admodum lenes, fedesque non vehementes concitant. Communi autem sale per sublimationem exaltatum adeò noxium evadit venenum, ut homines & bestias confestim vitâ orbaturum esset si ipsis propinaretur. Sic etiam cum Arsenico albo comparatum est, quod cum sale sublimatum malitiam sibi adsciscit in vulgus notam, licet paucis malitiæ illius causa cognita sit, quam dicta exempla, veritatis luculenta admodum testimonia satis superque declarant.

Auctarii loco in imperitorum gratiam adhuc
unum

unum addendum est. Qui ignis labores tractaverunt, ii hæc noverunt, & meâ doctrinâ non indigent, licet eorum numerus admodum sit exiguus, imperitorum verò copia satis magna. Arsenicum, & Coboltum vehementissima quidē sunt venena, sed tamen corpori non noxia, si corporali sua formâ non assumantur. Salibus verò per sublimationem exasperata, & in fugaciore naturam reducta ad eam perveniunt vehementiam, ut solo odore hominem interficere possint. Hujus rei veritatem experti sunt ii, qui aquas Gradatorias, ut vocant, paraturi Vitriolo & Salipetræ Arsenicum miscuerunt. Aquæ tales tam vehemente veneno pollent, ut alicui vel minimū ejus odorem naso haurienti horrendis tremoribus cor concutiat, cerebrumque ipsum vehementissimè debilitetur. Vulgare illud proverbium, sal corroborat cor, & acuit ingenium, à veritate non abludit, quando sali res salubres, & valetudini convenientes associantur. Sin verò res insalubres, & venenatæ ipsi adjiciantur, contrarium facit cor suffocando, & cerebrum debilitando, quod utrumq; ipse expertus sum. Juvenis olim ejusmodi Aquis Gradatoriis & Arsenicalibus occupatus cum essem, sæpè mihi usu venit, ut fortes ejusmodi spiritus salini candelam ferè extinxissent. Econtrario iterum expertus sum, quando sali subjecta corroborantia admiscui, quod ipforum vires roborantes augeat, & mirum in modum exalter. Idcirco non absq; ratione Paracelsus docet, nihil virium exercere Aurum in

humano corpore, nisi per salium spiritus, Auri vires in membra insinuant, & eas augentes. Dicit hicaliquis, cum cætera Metalla sine sale vires suas in Corpore Humano exerant, quidni & Aurum idem præstaret, si ullis viribus polleret? Huic respondens hujus differentiæ hanc causam esse aio, quod Metalla cætera in scobem aut limaturam redacta in corpus humanum agant, ob sale suum Vitriolatum, quem liquefacta retinent, facilius, propter aciditatem illam naturalem, in stomacho solutionem admittentia, & operationibus suis fungentia, quas operationes Sal adjunctus exasperaturus esset. Enimvero imperfecta Metalla in corpore humano nihil omninò boni efficere, testantur ipsum stannum & cuprum, in quorum vasis vinum per noctem conservatum & ebibitum vomitus excitat, ut & dolores colicos, atq; cordis palpitationes, in quibus excitandis cuprum antecellit stanno minus frequenter ejusmodi accidentia causanti illi cum primis, quod bismutho non est adulteratum, ideoque purum putum existit. Plumbum deglutitum exsiccat, & nimis vehementer refrigerat. Ferri scobis & ramenta haud absque magnâ utilitate in usum Medicum transferuntur, quippe vermes infantum necantia, & expellentia: Crocus autem ejus medicamenti adstringentibus cum fructu misceri consuevit. Argentum limatum, & absorptum nulli est usui in corpore humano, quod nullum sale secum habeat, quo Ferrum & Cuprum prædita sunt.

sunt. Sale tamen paratum nanciscitur in corporis membra aditum, omnesque humores noxios purgando expellit, ac cerebrum confirmat. Palato tamen ingratum adeò amarum obtinet saporem, ut felle amarius difficilius ipso Vitriolo in usum admittatur. Aurum inter Metalla omnia puritate & nobilitate sua eminentissimum Naturâ suâ salem nullum possidet, eoque nomine nihil prorsus in corpore humano operatur, sive limatum propinetur, sive in subtilissimum pulverem redactum exhibeatur. Acidum enim stomachi tantarum virium non est, ut aurum aggrediatur, & dissolvat, sicuti Cuprum & Ferrum solvit; sed cum excrementis eadem formâ dimittit, quâ accepit. Hinc multorum imperitia eò processit audaciæ, ut Aurum tanquam omnibus viribus destitutum, & prorsus inutile ex foro Medico exterminarint, errore profecto non Philosophico, sed stultissimo, & ab imperitiâ & ignorantia merâ profecto, cum experientia omninò contrarium testetur. Qui vires planè nullas Auro inesse credit facili exprimento contrarium comperiet, si illud Salis Spiritu probe mundato & rectificato dissolverit, & hujus solutionis parum calido alicui juscule, aut vino, aut cerevisiæ mixtum ebiberit. Etenim sentiet celerrimam, & saluberrimam operationem, omnes feces superfluas, prout eas offenderit, aut per vomitus, aut sudorem, aut urinam, aut sedes sine ulla corporis debilitatione ejicientem, sive vires ejusdem

evidenter confirmantem, ut in tractatu meo, cui titulus, Navigantium consolatio, paucis innui, ob brevitatem temporis, quæ mihi prolixiorē hâc de re tractandi occasionem non permiserat. Hoc tamen hîc afferō, ejusmodi solutionem Auri per Spiritum Salis in Medicinâ faciendâ plurimum præstare posse, licet ob ingratiorem saporē haud magni æstimetur. Cum enim Spiritus Salis, quo Aurum solvendum est, fortissimus esse debeat, ex hoc corrosivo liquore, sine quo Aurum solvi nequit, primum hoc incommodum oritur, ut injucundioris sit usus, labia denigret, & dentes hebetet. Accedit & hoc, quod magna liquoris copia ad solutionem hanc requiratur, & aciditas sensim ægris fastidium pariat, ipsique ægri quandoque aciditatem perferre nequeant. Porro cum hac solutione ita comparatum est, ut jusculeo pota in operando impediatur, & sperato successu careat, quo tamen non destituitur, si vino aut cerevisiæ mixta propinetur. Eâ de causa etiam hoc medicamentum per se admodum nobile & magni momenti difficilius ad usum adhiberi potest. Quoniam verò Aurum sine salibus nihil omnino operari posse diximus, tota ipsius solutio consistit in tali Menstruo, quod neque corrosivum, neque injucundi saporis, nihilominus Aurum aperiat, & idoneum reddat, ut saluberrimum medicamentum evadere possit, quas dotes ego in nullâ aliâ re offendi, nisi in meo Sale Mirabili, qui omnis cerrosionis, & injucunditatis expers per se

se medicamentum est optimum, ac omnibus, quæ solvit, jucundissimam suavitatem conciliat. Quando enim Aurum solvit, nullo colore labia, & manus inficit, aliarum solutionum instar, quæ Aquâ Regiâ, aut Salis Spiritu parantur: Neque etiam, ut cæteræ solutiones, adstringit, sed suavi usu admittitur, & operatione nobili munus suum exequitur. Ideò sale eodem multa admiranda tentavi, ac tandem instar graminis viridem Auri solutionem aut potius extractionem, & saluberrimum, ac nobilissimum Medicamentum nactus sum. Plurimum enim præstitit ille, qui Aurum ad viriditatem deduxit, in quâ deprædicanda multi sunt Philosophi Antiqui, Beatam Viriditatem eam appellantes. Quid verò eadem Viriditas in Medicinâ efficere valeat, id hujus loci non est, cum nihil aliud hîc tractare & probare constituerim, nisi quod sal omnium rerum sit principium, & finis, atq; omnium rerum vires & virtutes augeat, & exaltet. Cum autem hoc ipsi veritati consentaneum sit, & à nemine refelli queat, illud quoque concedatur necesse est, sale aliquem, qualis meus est, ad summum puritatis gradum deductû crasso aliquo & impuro sale longè meliorem, & nobiliorem esse. Quia etiam omnium Animalium, Vegetabilium, & Mineralium vires amplificat, & exaltat, ipsumq; Aurum cæteris omnibus Creaturis quæ sub sole inveniuntur nobilitate præstat, facili conjecturâ provideri potest, si purissima, & nobilissima salis pars Auro associata fuerit,

etiam nobilissimum medicamentum inde oriturum esse. Sal enim & Aurum, solis filii, quasi immortales sunt, & incorruptibiles, ideò omnibus mortalibus, & corruptibilibus rebus auxilium ferentes, easque ab omni putredine, & corruptione liberas conservantes.

Nemo tamen velim hic sibi persuadeat, quod immortalitatem aliquam his meis verbis asserere cupiam. Eò certè non tendit propositum meum, cum non ignorem, nullam herbam morti medelā afferre posse. Hoc tantum significare constitui, ex Salis & Auri confociatione nobilissimum, & summum Medicamentum necessario proditurū esse. Si aliarum rerum vires sal provehit, & promovet, cur & Auri virtutes non proveheret, & promoveret? Nulla profecto herba adeò abjecta, nullus lapis adeò vilis, nullum os adeò contemptum reperitur, quod viribus suis propriis non polleat. Quis igitur inficias ire vellet, & Aurum tanquam nobilissimam Dei creaturam, post solem, & salem, ex quibus natum est, excellentium, & viliorum, creaturarum donis præferendarū dotium & virtutum possessione frui? Ex duobus præclarissimis subjectis, sale puta, & Auro nihil mali prodiri posse, vel quivis rusticus imperitissimus intelligit, quod cur irrisores illi superbi & otiosi capere & animadvertere nolunt? Ideo arbitror, ne Asinis rudibus & imperitis annumerentur, si dictis meis subscribentes tantum medicamentum in rerum Naturâ existere faterentur, & ipsius confectionē tamen ignorarent. Satius verò esset, ut tantā in-

vidiā

vidiâ non laborantes ejusmodi dona aliis non inviderent, neque tot putidis calumniis & convitiis innocentes adorirentur, ipsis ea relinquentes, quæ captum suum superare animadvertunt.

Mentionem jam facio mei Viridis Leonis, cujus admirabiles virtutes deprædicandæ, atq; toti Mundo manifestandæ sunt, quamvis probè sciam, hunc Leonem Viridem non pauciores inventurum esse inimicos, quam meum Album aut rubrum Aurum Potabile. Satanas enim tolerare neutiquam potest, ut in Generis Humani usum & commodum quicquam manifestetur, eapropter omnes technas, & omnes vires impendens, ut veritatis impediendæ causâ omnes remoras objiciat.

Quàm variæ artes excogitatæ sunt, ut meum Aurum Potabile in contemptum adduceretur, & quidem ab ejusmodi hominibus, qui facilè cogitare poterant, me talibus Veritatis Osoribus ne guttulam quidem mei Auri Potabilis concessurum esse, licet à me petierint!

Ac cum ejusdem compotes fieri non peterant, ægrotorum prætextu mihi illud extorquere conati sunt, non ut ægris inservirent, sed ansam tantum prensarent contemnendi illud, ac in odium apud ægros adducendi, ne pristinam valetudinem recuperarent. Annon in conventiculis consilia communicarunt, uno hoc, altero aliud in medium producente, ut quâcunq; ratione meum Aurum Potabile oppugnarent? sed odium & invidiam hanc summo studio contrâ me susceptam Divinæ Vindictæ relinquo. Etiam si quamplurimæ

nubes aquosæ & obscuræ solem obscurare, & ejus vivificantibus, & calidis radiis tenebras offundere conarentur, nihil tamen effecturæ, ac tandem in vapores disjectæ, & in nebulas evanescentes, radiis solaribus locum cessuræ essent. Nihil est, quod extinguere possit Veritatem, quæ premi quidem, sed nunquam opprimi potest, perinde ac Lux nullo unquam tempore penitus extinguitur. Aër tot nubibus obscuris nunquam adeò refertus est, quin tandem illis disjectis Sol in conspectum non veniat, & se conspiciendum præbeat : Pari ratione & Veritas tandem ex mendaciorum laqueis se expedit, & in apertum prodit. Intrépido itaque mihi Veritatem proponere licet, etiam plurimis *παρρησιαν* meam ægre ferentibus. Deo enim plus quàm hominibus est obediendum, & beneficia Bonis debita in Malorum gratiam non omittenda sunt.

In nomine Dei ergo mei Salis Mirabilis virtutibus narrandis pergo. Quoniam in præcedentibus dixi, Omnium rerum rectorem esse salem, ipsarum, sibi junctarum vires in loca debita deducentem, consultum non est, ut malæ & venenatæ, sed optimæ res ipsi adjungantur, si boni quid ab ipso expectandum sit.

Nulla verò sub sole creatura nobilior & præstantior est purissimo, & omnium Elementorum destructionem non reformidante Auro, quod cum sine vera solutione, uti diximus, suarum virtutum hominem participem reddere non valeat,
& o-

& omnes solutiones corroderentes ad ejus solutionem ineptæ inveniantur, jure ac merito talis solutio requiritur, quæ salis non corroderentis ope perficiatur. Talem igitur in manus sumentes videbimus, quid ab ea boni expectandum sit.

De Usu mei Salis Mirabilis tam ad Metallorum solutionem, quàm Medicamentorum preparationem.

Primò notandum, non modò Metalla, sed etiam cunctos lapides, & ossa, ac carbones ipsos, omnem salium corrosivorum solutionem aspernantes, meo Sale Mirabili radicaliter dissolvi posse, ac pleræque res solutas, sive Metallicæ fuerint, sive Vegetabiles, aut Minerales, viridem colorem induere, quarum nonnullæ virides maneant, alias vero temporis decursu in flavum, aut rubrum colorem mutantur. De hac mirabili mutatione & solutione ingens volumen confarcinare possem, si in alium locum hic labor mihi non esset rejiciendus, nihil aliud hic nisi solutionem Auri descripturo, quia alia melior inveniri nequit. Cæterorum Metallorum solutiones ineptas deprehendi, quæ valetudinis tuendæ aut recuperandæ gratia ad usum internum adhibeantur, ut paulo suprà monui : Salem vero & Aurum nobilissima offendi subjecta, ex quibus optimum

timum medicamentum necessarie paretur. Sal enim omnium rerum virtutes & vires in summo perfectionis gradu locat, & corpori humano insinuat : Hic mihi haud absimilis videtur volatili & fugaci Vegetabilium, ut vini, & cerevisiæ, &c. Spiritui, qui in Corpus Humanum veniens Animal Spiritui vires addit, ut se promptius & alacrius moveat. Quivis quidem cibus alius, ut & potus, sive panis sive aqua fuerit, vires aliquas corpori communicat, sed non tam potenter, & efficaciter, quàm vinum aliquod nobile, cujus Spiritus admodum purus, efficax, & subtilis est, adeò ut nimius ejus usus omnia in homine occulta expergefariat, & in apertum proferat.

Eodem planè pacto sal cuncta confirmat, & auget, iisque unitus omnes occultas vires patefacit alias in tenebris sine sale latituras. Quis nobis manifestasset, quantum venenum Arsenico occultatum sit, nisi salia illud revelassent ? Si Melancholicus aliquis aliàs ad tranquillitatem naturâ suâ pronus instar mortui alicujus desiderat, Spirituale vinum aut alius aliquis potus fortior melancholicum, & quasi somno sepultum ejus Spiritum mox expergefariat, linguamque taciturnam solvit. Idem præstat sal, qui omnium rerum viribus incrementa addit, Metallorum cumprimis, quæ manifesta & nota reddit. Nemini profectò sine sale ipsorum venena innotuissent, ut de Arsenico & Argento Vivo paulò

paulò antè dictum est. Si hæc sal in malis subiectis operatur, eorum malignitatem dilatando & augendo, quidni & eandem in bonis subiectis operationem obiret, & eorum bonitati augmentum adderet? Quia ergò inter Animalia, Vegetabilia, & Mineralia Subjecta Auro & sale, ex sole ortis, nullum nobilius, & eminentius sese offert, nefas profectò esset utrumque præterire, & viliora ad Medicamenti optimi confectionem quærere, quandoquidem in nullis aliis, si vinum & salem, atque aurum excipias, tam excellentes vires se conspiciendas præbent. His igitur acquiescentes nobilissimum ex ipsis Medicamentum parare conabimur.

Processus.

℞. **T** Res, aut quatuor Salis Mirabilis partes, & unam Auri ad hanc operationem aptati misce, atque immitte retortæ vitreæ forti, & luto probè munitæ, quam impones igni aperto, gradibus ejus sensim auctis, donec vitrum candeat. Ignem urge, & fortiozem per horam continua, ac tandem desine, ut cuncta refrigescant. Retortam exemptam luto libera, aut ità constringe, ut lutum materiæ vitro contentæ non misceatur, & hæc pura maneat, quæ à vitro accuratè separanda, & cum iis, quæ in retortæ collum per sublimationem elevata sunt, vitro puro immittenda est. Ei colore subviridi in
aspe-

aspectum cadenti affundenda est aqua pluvialis, ut leni calore solvatur, & sal cum parte aliquâ Auri cum aquâ misceatur. Hanc instar graminis viridem per chartam bibulam trans mitte, & partem ejus aliquam destillationis auxilio abstrahe, ut viridis liquor remaneat, nec acuto sapore linguam feriens, nec corrodens, nec etiam nimis urinam sapiens, sed idoneus, qui cum omnibus vehiculis propinetur. Aurum à Sale Enixo non solum post solutionem invenies, & ad similes labores iterum usurpabis. Viridi liquore autem mox uti poteris, qui tam in Medicina, quàm in Alchymia multatibi utilia præstabit. Qui omne Phlegma usque ad viridem salem abstrahere, salemque ipsum Spiritu Vini Alcoholato extrahere voluerit, medicamenti efficacioris compos fiet. Spiritus Vini enim non viridem, sed rubrum colorem extrahendo induens, & suavem admodum solutionem efficiens, salis aureas virtutes efficaces reddit, & commodius ac promptius membris in humano corpore insinuat. NB. Notandum hic est, quod Sal Enixum non totam Auri massam, sed purissimam tantum ejus partem solvendo imbibat. Si jam iteratâ hâc operatione ex eadem purâ massâ per Spiritum Vini adhuc semel, quicquid purissimum est, extraxeris, extrâ omne dubium Medicamentum nobilissimum consequeris, quod nemo refutabit, licet Veritatis inimicus sit capitalis. Hæc est operatio illa non minus compendiosa, quàm vera, ex Auro, Sale & VINO

Vino summum parandi Medicamentum, jure ac merito Aurum Potabile nominandum, cujus maximæ virtutes & vires ægris indigentibus jam manifestandæ sunt.

De viribus & virtutibus mei Leonis Viridis, Vitrioli Solis, aut Salis Aurei Mirifici, &c.

Viridis & Aurificus hic Liquor ab omnibus, si-
ve Senes, siue Juvenes, siue ægri siue sani fue-
rint, sine ullo personarum discrimine tuto & ju-
cundè usurpari potest, quippe qui nihil mali, &
nihil damnosi continet. Sal mundatus, & Aurum
nusquam & nunquam aliquid mali aut damni in-
ferunt, sed necessaria, quocunque etiam veniant,
tàm in Vegetabilibus, quàm Animalibus, & Mi-
neralibus salubres suas operationes & vires exer-
cent, ut in sequentibus dilucidè demonstrabitur.

Primo hic viridis liquor externo aspectu solo
cor, cerebrum, & omnes vitales spiritus exhila-
rat, quandoquidem ex omnibus coloribus jucun-
ditate nullus viridi superior est, testantibus om-
nibus hominibus, qui postquam durissimæ & a-
sperrimæ hyemis frigus intensum superarunt,
summâ animi delectatione semimortuarum ar-
borum, herbarumque extinctarum renascentem
verno tempore viriditatem aspiciunt, & totum
corporis sui sanguinem renovari, & quasi revivi-
scere, summâ cum voluptate, sentiunt.

Secundo Aureus hic Liquor haustus roborat &
confirmat totum humidum radicale, stomachum,
cere-

cerebrum & omnes corporis partes internas, præ
 ceteris cunctis medicamentis, quæ mihi hætenus
 innotuerunt. Expellit etiam Melancholiam, & a-
 nimi anxietates, tollit cordis palpitaciones, aperit
 internorum vasorum obstructions, læsas partes
 internas, ut jecur, pulmonem, cæterasque inter-
 nas ulcerationes sanat, Lithiasi cuicunque & cal-
 culo, siue renes, siue vesicam obsederit, medetur,
 alvum in naturali suo excernendi officio conser-
 vat, ventos cum colicis doloribus ejicit, sangui-
 nem à corruptione tutum præstat, leprâ, scabiem,
 & omnis generis febres curat, Podagricos afflu-
 xus temporis progressu consumit, Apoplecticis,
 & Epilepticis insultibus præsentissimam mede-
 lam affert, sanguinem scorbutico infectum mundat,
 à peste, aliisque morbis contagiosis homines præ-
 servat, & liberat, ab omnibus internis ulceribus
 pulmonem, jecur, & cæteras partes defendit, ul-
 cerationesque jam exortas removet, & funditus
 abigit. Omnes internas hominis partes balsami-
 câ suâ virtute ita tingit, ut haud faciliè morbis ob-
 noxii sanâ & longâ vitâ fruantur. Externo usu ad-
 hibitus omnia vulnera recentia non minus, quàm
 ulcerationes diuturnas & apertas sine omnibus a-
 liis emplastris & unguentis medicatur. Nam in e-
 jusmodi ulceribus curandis ex omnibus Animalibus,
 Vegetabilibus, & Mineralibus nullum est, quod
 Auro viribus suis respondeat adeò potenti, ut et-
 iam Hernias internè curet. Auri hæc est natura, &
 proprietas, ut omnes sordes potentissimè auferat,
 & si-

& simul etiam adstringat, quæ duo in omnibus ulceribus sanandis necessario requiruntur : Hic verò sal auxilio suo commodè adest, & Auri virtutes mirificè promovet. Cum primis verò Liquor dictus oris & colli ulcera ægrè aliorum medicamentorum opem admittentia, ut & eorundem scorbuticam infectionem quàm citissimè tollit, licet lingua, uvula, totumque palatum pustulis scateant. Ut compendio dicam, in omnibus internis & externis ulceribus auferendis nullum huic liquori medicamentum præferendum esse cenfeo, ac brevitatis causâ plurium aliorum corporis defectuum, quibus medetur, enarratione supersedeo.

Præterea Liquori huic Viridi & Aurifico hæc inest natura, & hæc insunt proprietates, quæ supra omnia alia medicamenta cunctis rebus mirificam fertilitatem conciliant, ut signatura ipsius, viridis nempe color, diversaque mea experimenta infallibilia verissimè testantur. Hinc cunctorum Vegetabilium semina eodem Liquore macerata, & nudæ ac meræ arenæ immissa, aureis germinibus & plantis exeunt, multò fortiolem, & jucundiolem odorem, pulchriorem colorem, ac majorem proceritatem habentibus, quàm illæ, quæ ex pingui terrâ enatæ sunt.

Liquor igitur hic Viridis in omnibus Vegetabilibus fertilibus, & viridibus, reddendis, atque crescendo augendis primas tenet, ac in fertilitate conciliandâ, conservandâque inter omnia medi-

G

camenta

camenta mihi cognita & perspecta summum locum obtinet. In omnibus enim morbis humanis maximum auxilium & solatium affert, ipsaq; marium pariter & fæminarum fertilitate juvandâ ultra fidem operatur, tantumq; Veneris est incitamentum, ut non modò senibus, apud quos junioribus uxoribus oneratos Venus intermissa jacere solet, sed etiam fæminis in florente ætate constitutis, & sterilibus, atq; ideò hæredibus destitutis, summum solatium adfert. Non somnians scribo, sed ex perentiâ doctus, qui nonnullos marces vidi hoc medicamento adeò confirmatos, ut nunquam debiles fuisse sibi visi fuerint, quod & nonnullæ fæminæ sunt expertæ. Huic tamen sexui segniori nimis frequenter talia medicamenta non sunt exhibenda, cum sine auxiliis ejusmodi quandoq; salaciore, quàm par est, pruritu exagitari soleant: Senibus tutiore administratur usu, utpote ne minimum quidem ipsis damnum inferens. Nec mira cuiquam videri debent ea quæ hic trado, & quæ suarum operationum certas & indubitatas causas habent. Inspiciantur duo illa subjecta, sal nimirum, & Aurum, ex quibus Leo Viridis componitur. Optima sunt, & ad omnium rerum generationem necessario requiruntur. Num quæ herbula sine semine & sale nasci potest? Ne minima quidem. Nam si terra aut arena sale careat, semen herbæ nec nutrimentum habere nec nasci potest. Imò si ipsum semen terræ etiam pinguiissimæ inferatur, & tamen calidis radiis solaribus

laribus destituatur, è terrâ nasci neutiquam posset, in quâ ipsi suffocato pereundum esset; quod vel rusticos omnes, calidos solis radios vehementer expetentes, postquam semen terræ mandarunt, minimè latet. Ad felicem igitur Vegetabilium ex terrâ proventum, & augmentum requiruntur pinguis & salsa terra, ac calidus, & fertilis calor solis cum pluviis necessariis, quod & de generatione & multiplicatione Animalium intelligendum est.

NB. In Auro Potabili sal pinguedinis vices gerit, Aurum sol est, ac Spiritus Vini calidæ ac fertilis pluviæ munus obit, sic etiam nulla Mineralia procreantur, nisi solis auxilium, salisque labor accedat. In aquam operationes suas exercent, & Mineralia generant, ut Antiquorum Philosophorum scripta docent.

Imperitus aliquis hîc objiciet, & quæret, quâ fieri possit, ut sol in profunditate terræ operando ex sale Mineralia & Metalla generet? Is sciat, calidis suis radiis solem in profundo terræ Centralem Ignem excitare, non ignotum illis, qui eruendis ex terrâ metallis occupati calorem nonnunquam adeo propinquum & fortem habent, ut vestibulis depositis labori suo vacare, imò eundem quandoque penitus intermittere cogantur, sicut in primâ mei Operis Mineralis parte docui. Nullus igitur mentis suæ compos invenietur, qui se his opponere ausurus sit, cum hoc Veritati maximè conveniat, quod generatio & incrementum in cunctis

Animalibus, Vegetabilibus, & Mineralibus à solo sale & sole ortum suum capiant, & aqua ipsis adjumento esse soleat.

Siquidem igitur meus Liqueor Aureus ex talibus subjectis componitur, nihil profectò aliud operari potest, quàm fertilitatem, ideò à Naturâ viriditate illâ pulcherrimâ signatus, quâ sibi munus cuncta fertilia reddendi impositum significat. Deus nihil frustra notis & signis suis exornat, ex quibus tanquam signaturis suis omnium rerum virtutes & vires longè clarius, quàm ex libris innotescunt. Signatura enim quâ res à Deo & Natura insigniuntur, nunquam errat : Errant autem sæpenumero libri & scripta ab hominibus errare consuetis consarcinata. Cur Veteres Philosophi & Poëtæ Venerem amoris & generationis Deam coluerunt, eique ex Maris spumâ generatæ pulcherrimam viriditatem attribuerunt? Quid aliud est spuma à Mari in litus ejecta, nisi sal, & à calore solis exsiccata atque in salem redacta? Poëtæ atque in primis Virgilius & Ovidius, viri literatissimi, quibus tota Natura innotuit, tam prolixâ multorum verborum ambage talia non tractassent, nisi fabulosis suis scriptis maximum illud mysterium Philosophicum Mundo revelare voluissent. Firmiter itaq; assero, Viridem hunc Liqueorem præcipuum esse omnium rerum augendarum medicamentum, sicuti Viriditas ipsius pulcherrima, & infallibilis experientia testantur.

Ocea-

Oceanus, omnis fertilitatis mater, viriditatem quoque suam ostentat, præcipuè iis in locis, quæ plurimo sale referta sunt, & fortissimis radiis solaribus feriuntur. Vulgatissima res est inter Nautas, qui ex ipsâ aquæ in viridiorum colorem mutatione mox colligunt, se jam appropinquasse calidioribus regionibus, in quas sol calidissimos suos radios projicit. In ejusmodi enim locis adeò falsum est mare, ut ignis instar luceat, & splendeat. Urina à mingentibus ex navi in mare defiliens quasi igneas scintillas spargit. Quatuor aquæ partes unam salis continere feruntur. Mediterraneum Mare tantum salis non complectitur, quantum illud, quod inter Hispaniam & Galliam interest, atque in hoc ipso iterum discrimen haud parvum offenditur, cum Hispanicum falsedine Gallicum superet, Oceanusque ipse eò minus sale affluat, quò magis ad septentrionem recedit, eâque de causâ sal quoque tantò minus habeat virium, quò à radiis solis remotior est. Ideò Dani, Sueci, aliæque septentrionales terras incolentes gentes, licet marinæ aquæ affatim habeant, tamen ex eâ falem non conficiunt, sed ex Hispaniâ, aut Galliâ petunt, quod evidentissimum indicium satis superque arguit, quod ab ardentissimis radiis solaribus sal in aquâ elaboretur, atque fertilitatis Universalis causâ producat. Indicat hoc Maris nomen Germanicum Meer, quod idem est ac si dicas vermeer, i. e. auge, amplifica. Appella-

tio rei apprimè conveniens, quia sine Mari nihil omninò in terrarum Orbe augetur, & cuncta è contrario ex illo vivant, & augeantur.

Hinc Viridem Colorem omnis fertilitatis indicium & signaturam esse patet, quod infinitis exemplis demonstrari posset, non tamen hîc ob prolixitatem vitandam necessariis, cum res ipsa quasi manibus ostendi, & palpari possit.

Veritatem oppugnandi causâ possent dicere profligati Risoires, viriditatem illam non ex Auro sed ex Cupro ortum suum ducere, ut ità probos à veritate abducant, quoniam Aurum nullum in Medicina usum habere ipsis videtur, quâ cavillatione meum Aurum potabile antehâc aggressi sunt. Ut eorum impura ora obturem, & ejusmodi frivolis objectionibus obviam, dico, me quidem fateri, Cuprum inter Metalla viridem obtinere colorem, si aquis fortibus, aliisque liquoribus ejusmodi corrosivis solvatur: Aurum verò iisdem solutum flavo & non viridi colore se conspiciendum dare, quod lippis & tonsoribus est notissimum. Sed quis me adeò stupidum & rudem fore arbitraretur, ut tam apertâ fraude unicuique imponere velim? Quis etiam talem fraudem ullo modo velare posset? Cuprum ipsum aquis falsis solutum confestim dolum proderet sapore suo adverso, nauseabundo, & Vitriolum sapiente, cujus vel unica gutta absorpta ingentes excitatura vomitus, & non futura esset medicamentum, sed potius venenum. Porro si
Cul-

cultrum in talem solutionem immitteres , mox cupro obduceretur , & se cupreum esse ostenderet. Contrarium planè accidit, si purum aliquod ferrum meo Viridi Leoni immergatur ; mox enim deauratum apparebit , colore auri eminentiore , & pulchriore illo , quo ducatus , aut alius aliquis nummus aureus se conspiciendum exhibet. Si filum aliquod ferreum , aut clavus ferreus in eundem immiffus per certum tempus ibidem relinqueretur , tandem in probum & purum Aurum immutatum iri neceffe efflet , quod infallibili est testimonio , quod non ex Cupro sed Auro Liquor ille originemumat.

Rurfus objici poffet , quod vulgaris folutio Auri per Aquam Regiam ferrum etiam aureo colore tingat , & eidem adhærefcat , ideoque nemini hoc mirum videatur , utpote vulgatiffimum , & cuius notiffimum. Refpondeo, quod talis folutio non viridis fed flava per præcipitationem quidem ferro adhæreat , ipfumque ferrum folvat , atque in limum redigat , fed non penetret , atque in fuâ formâ confervet , ficuti meus Viridis Liquor idè corrofivis illis Solutionibus vulgaribus non annumerandus , quem non folutionem , fed potius extractionem per fal Enixum factam jure ac meritò vocaveris. Ejus enim naturæ eft Meus Sal Mirabilis , ut tenuem aliquem Auri pulverem , aut calcem non penitus folvat , fed ex eo quicquid puriffimum eft , folummodò extrahat , reliquum verò ni-

88 DE NATURA SALIUM.

gri pulveris instar relinquat. Ipsa porro solutio non est corrosiva, quæ alioquin ferrum corroderet, dissolveret, & non integrum colore Auri tingeret, & in ejus gradum adduceret. Pari omnino ratione viridis Cupri solutio, aquis corrosivis vulgaribus facta, viridi colore ferro se associat, illud corrodit, & cupri scobem relinquit. Si autem Cuprum meo sale Mirabili solvatur, solutio illa ferrum non penetrat, sed totum in formâ suâ relictum in Cuprum transmutat, non tamen confestim sed longiore temporis progressu.

Ex his omnibus videre est maximum discrimen inter vulgares Auri, Cupri, aliorumque Metallorum solutiones corrosivas, & meam omnis corrosionis expertem, quæ meo sale Mirabili perficitur longè aliâ formâ Metallorum corpora solvente, quàm Corrosivæ illæ Solutiones solvunt. Ideo etiam inter Vulgares solutiones non est referenda, quandoquidem longè aliis viribus pollet. Vulgaris illa Auri solutio per Aquam Regis corrosivam facta omnibus rebus tanquàm venenum nocet. Parum ejus vegetabili alicui semini affusum illud omni facultate crescendi privaret, & penitus necaret: Homini aliquot saltem guttæ propinatæ instar veneni ejus stomachum, & guttur corroderent. Metallum impositum Liquor ejusmodi corrosivâ & rodente suâ facultate in limum converteret. Solutio illa, quæ fit per spiritum salis rectificatum tutius alicui propinari potest, quando aquæ, quantum sufficit, eidem miscetur,

fcetur; suavis autem non est, linguam constri-
git, ac manus tingit; Hoc non facit meus Liquor
Viridis, neque manus tingens, neque linguam
astringens, neque etiam Vegetabilium semina
corrodens, sed potius ad fertilitatem eadem exci-
tans, quod meo sali mirabili in eodem soluto ac-
ceptum est ferendum.

Unde constat, dictum meum salem Mirabilem
non corrosivum, sed per se optimum esse Medi-
camentum omnium Animalium, Vegetabilium,
& Mineralium, quod experientia ipsa evidentissi-
mè arguit. Fieri itaq; non potest, quin nil nisi bo-
num operetur, quippe sine omni corrosivo para-
tus, & mirabili signaturâ, viridi nempe colore
pulcherrimo ob oculos positus. Signatura hæc
indubitatum est indicium virtutum illarum haud
vulgarium omnes res vivas, virentes & fertiles
reddendi, quas internis suis penetralibus abscon-
ditas gerit. Hisce me imperitorum illorum Lu-
dionum cavillationibus stultis & ineptis, quibus
mihi insultare possunt, satis occurisse puto, iisque
ideo acquiesco.

Quæcunq; hic Leoni meo Viridi adscripsi, ea-
dem quoq; præstat rubrum meum Aurum Pota-
bile, Spiritu Vini extractum, idq; tam in Vegeta-
bilibus, & Animalibus, quàm Mineralibus. Nulli
enim eorum Spiritus Vini nocere potest, sed potius
in Animalibus & Vegetabilibus Auri virtutes
quam celerrime insinuat, & efficaciores reddit.

Sed hæc de solutione Auri ejusque efficaciâ &

G 5

opera-

operatione per salem meum Mirabilem in præsentia sufficiunt. Quod ad cæterorum Metallorum solutionem attinet, non necesse est prolixis verbis ejusdem mentionem facere, aut magnum de eâ volumen conscribere, cum ex antedictis facile quis conjicere queat, ejusmodi Solutiones Salis Mirabilis beneficio factas corrosivis illis longe meliores esse. Vitriola Veneris ejus ope parata Vegetabilibus non nocent, sicuti Vitriolum vulgare, quod omnibus obest, eademque corrodo necat. Vitriolum verò Sale Mirabili confectum crescendi facultatem in Vegetabilibus mirificè promovet, adeò ut Lunares, Venereæ, Martiales, Ioviales, Mercuriales & Saturninæ herbæ produci queant, mirabilium effectorum operatrices futuræ, in primis si facultates vegetabiles & crescentes Lunarium herbarum Sale Lunæ, Venerearum Sale Veneris, Martialium Sale Martis, Iovialium Sale Iovis, Saturninarum Sale Saturni, & Mercurialium Sale Mercurii augeantur, & promoveantur.

Sapientibus satis multa dicta sunt: Qui vero hætenus dicta captu suo apprehendere nequit. Asinus est, & Vervex indignus, cui tam pretiosa arcana offerantur.

Ex hoc fundamento diligens Medicus longè alium medendi modum eruere, & talia sibi medicamenta parare posset, quibus honores & opes consequeretur. Hætenus à multis annis observavi, quasnam sibi herbæ facultates & vires ad-

adsciscere soleant, si ex subrufâ terrâ Martiali enascantur, Martiales nimirum qualitates, & proprietates, licet antea non Martialis, sed Solaris, Lunaris, Veneræ, Iovialis, Mercurialis aut Saturninæ proprietatis, & naturæ fuerint.

Quantò magis verò herbarum innata Natura & proprietas roboraretur, & augeretur, si fimo animalium non nutrentur, sed arenæ potius puræ immitterentur, & Sale Mirabili Metallorum virtutibus imprægnato rigarentur, & ex eo crescendi facultatis promotionem acquirerent. Longè aliæ profectò herbæ, mirabilium virium & virtutum multò aliarum, colorumque odorumque atque saporum longè aliorum enascerentur, quàm vulgares ex imo Animalium, & sale illo terræ simplici nasci solent.

Hoc medio cunctarum herbarum seminibus conciliari posset attractiva facultas adeò fortis, ut magnetica vi Astrales virtutes & influentias ad se attracturæ, & ita suas vires aucturæ essent, ut iisdem sine omni præparatione, & cum summa admiratione omnes morbi sanari possent. NB. Necessè autem esset, ut quis herbarum Naturam exactè calleret, quò facultates vegetantes & crescentes herbarum Solarium Aureo, Lunarium Lunari, Iovialium Ioviali, Venerarum Venereo, &c. Sale ad vegetationem & crescendi promptitudinem promoverè nosset, nec omnia omnibus sine ullâ consideratione misceret, quod proculdubio successui sperato remoràm obiecturum esset.

Hæc velim accuratè mediteris, ut secreta & arcana maxima, in recessu suo ea habentia, quæ Mundo perverfissimo revelari nolunt. Sapienti sat: Plura non addo.

do. Nullum verò mihi dubium est, quin hæc mei Salis Mirabilis revelatio temporis progressu diligentibus Medicis accepta sit futura, & tantum commodi allatura, ut ægros solandi & curandi gratiâ multum adhuc boni eodem effecturi sint. Omnia tempus habent; sicuti & hoc arcanum, quod suo tempore in vigore erit. Nolim autem, ut quisquam sibi persuadeat, se mei Salis Mirabilis confectionem confestim ex me expiscaturum esse. Ingratis porcis margaritas non objiciam, sed amicis reservabo. Ne autem Osores, & ignorantibus Irrisores meis fenestra aperiatur ad me criminandum & calumniandum, quasi ejusmodi salis parandi ipse rudis & ignarus essem, constitui diversis Viris prudentibus non solum ipsius salis, sed etiam eorum Salium, qui jam Auri, Argenti, aliorumque Metallorum viribus imbuti sunt, portiunculas aliquas tradere, ut omni tempore Veritatis testimonia luculenta exhibere queant. Herbas vero ipsas Metallicas faciam, ut in promptu habeam, & aliis ostendam.

Non est igitur, ut mihi quis literis suis negotium facessat, aut Salem illum, & Medicamenta alia à me petat. Nemini enim vel minimum tradam, nisi illi quem novero, & cui familiaris sum.

Summæ gratiæ sunt habendæ Deo Omnipotenti, qui tot magnalium præsentem hunc Mundum indignissimum participem reddit. Quæsi, & viam aliis aperui. Alius item quærat, & monstratam ingrediatur, ut faciliore labore vestigiis meis insistens Lumen Naturæ majus consequatur.

Ut autem nihil omninò eorum, quæ ad bonam institutionem & doctrinam pertinent, ac salis gloriam & honorem concernunt, reliquum faciam, auctarii loco addam adhuc unum testimonium infallibile, quod vel imperitissimo cuivis evidentissimè ob oculos ponet, omnem fertilitatem in solo sale consistere, ac prætiosissimum totius Mundi thesaurum ad bonam corporis valetudinem

tudinem, & opes amplissimas conquirendas in eodem latitare.

Fertilitas quidem ipsa jam in præcedentibus plurimis testimoniis demonstrata est : Sed quoniam Prophetæ Elisæi historia non ineptè his meis dictis convenit, & luculento testimonio esse potest, eam hîc adjungere operæpretium duxi. Lib. II. Regum, cap. 19. hæc leguntur verba : Et viri civitatis dicebant Elisæ : *En bonum est habitare in hac civitate, sicut Dominus videt ; sed aqua est mala, & terra circumjacens sterilis est. Afferte mihi huc,* inquit ille, *novam pateram sale repletam.* Hâc allatâ ibat ad scaturiginem, in quam falem injiciebat dicens : *Ità dicit Dominus ; Hanc aquam sanavi ; Nulla imposte-rum mors aut sterilitas inde orietur : Ità aqua est sanata usque ad hanc horam secundum verbæ Elisæ, quæ lo-quutus est.*

Ut maximum hoc mysterium melius intelligatur, necessariò prius ipsa historia aliquantum consideranda erit, ex quâ innotescet, quo pacto Elisæ sal adeò fortis evaserit, ut mortem expulerit, & aquam bonam, ipsamque sterilem terram fertilem reddiderit.

Cum Elias in cœlum avehendus esset, Elisæ dixit ; *Pe-te à me, quod tibi faciam, antequam abs te avellar.* Ab Eliâ petiit Elisa, ut sibi suum spiritum duplum concederet. Respondebat Elias, *durum est, quod petiisti : Si me abs te ablatum videre poteris, voti compos eris, sin minus, nihil obtinebis.* Cum autem à se invicem discederent, & ipse loqueretur, ecce venit igneus currus cum igneis equis, qui utrumque separabat. Sic Elias igneo curru in cœlum vectus est : Elisa autem hoc videns clamabat ; *Mi Pater, Mi Pater, &c.* Ausculta igitur ; Cur Elias Elisæ dicebat : Si me videris, quando abs te ablatus fuero, voti tui compos eris alias non ? Cur autem hac conditione ? Annon Elias pro arbitrio suo Elisam compotem voti reddere potuisset ? Forfan admodum facilè. Sed Elias hoc facere noluit sine medio aliquo, quia Elisa prius à cœ-

à cœlesti igne, quo ab Elia separabatur, dupliciter saliens erat : Nam Ignis Salem parit , Ignis cœlestis Cœlestem, & Ignis Elementaris Elementarem Salem.

Ignis hic, qui Eliam ab Elisa sejunxit , Cœlestis erat ignis, cœlestem salem in Elisa operatus, & quidem adeo fortiter , ut fide sua mortem abegerit , & aquæ bonitatem, terræq; fertilitatem reddiderit. Proculdubio patera plena salis terræ tantum spatium fertile non reddidisset, nisi Virtus Divina, sive Sal Divinus in ipso tantâ copiâ fuisset, & hoc miraculum præstitisset. In ipso facto autem salem tanquam medium quoddam adhibuit, Eliam imitatus, qui Igne usus est. Pius hic Propheta Elisa probè à suo Magistro Propheta Elia igne Cœlesti , tanquam Cœlesti sale salitus & conditus est, usq; ad intima etiam ossa, quæ si Divino sale non fuissent conspersa, post ejus obitum à morte non suscitassent defunctum , qui ipsa attigerat. Sine sale nulla vita est: salis est mortem vincere , ut supra docuimus. Ideò Christus ex mero Sale Divino , & igne Divino natus, cum inter vivos adhuc ambularet, tot mortuos resuscitavit , & post mortem suam omnes eos vivificat, qui in ipsum credunt , vivificantem ejus salem Divinum quærunt , & gustare cupiunt , quos omnes ab æterna morte conservat: In hac historia nostris oculis subjicitur Lumem Æternum & Divinum, ac Naturale, licet utrumque à paucis cernatur , eò quod corda ipsorum horrenda cœcitate obscurata & indurata sunt.

Talibus autem mysteriis utrumq; Testamentum Vetus & Novū referta sunt , ità ut audacter affirmare auserim, omnes animæ & corporis thesauros in S. Scriptura perfectè reperiri, nec ulla Ethnicorum Philosophorū lectione, si velimus , nobis opus esse. Addimus autem hoc unum, Dei solius esse, oculos aperire illis, qui Divina & Naturalia mysteria nosse debent & cupiunt. Sine Divina enim illuminatione cuncta tenebris sepulta & mortua sunt.

Veritas hæc omnium Ludionum, & Agyrtarum Diabolicas cavillationes & calumnias disjicit. Quis autem illorū se ipsi opponet, & fertilitatem aliunde quàm à sale petet?

Nemo

Nemo equidem ut credo, nisi profligatissimus ille Farneus cum perditissimis suis asseclis, qui volunt & statuunt, salem non pinguefacere, sed ipsum finum, cum tamen priori, & non posteriori hoc acceptum ferendum sit.

Quàm turpiter autem se dant Asinini hi fratres ignorantiae, ab ipsa Veritate evidentissima, quæ vel manibus palpari potest, putidorum suorum mendaciorum convitiis, quibus impura & impudica sua ora satis superq; obturata esse spero. Acquiesco igitur hâc demonstratione, quâ me satis evidenter probasse puto, salem & solem nobilissimas Dei Creaturas esse, ipsumq; salem jure ac merito maximum Mundi thesaurû, maximasq; divitias à me appellari, quia more loquendi terreno nihil fertilitate exoptabilius esse potest. Omnis fertilitatis origo est sal, salis origo sol, solis autem Deus omnium rerum Creator, cujus nomini sit honos & gloria in æternum, Amen.

Quanquam autem hæc demonstratio, quæ evidentissimè, salem in Mundo thesaurum maximum esse, demonstrat, clarissima, & extrâ omne dubium posita sit, nullum tamen mihi dubium est, quin avaris non sit satisfactura, adeò dicturis: Ubinam manet Lapis Philosophorum, quem totius Mundi maximum thesaurum æstimatum abs te expectaveramus, ut eo cognito & acquisito sumptuosam vitam degere possemus? Sed expecta quæso, amice, donec aliquis veniat, & sordidos Eucliones tanti doni participes reddat. Num putas, si ejus compos essem, me tam clavis verbis tantum mysterium descripturû esse, sicut terræ fertilitatem descripsi. Minimè gentium. Neque etiam illud faciendi potestas mihi data est, quandoquidem homo nemini ea dare potest, quæ non sua, sed Dei sunt. Ut tamè pius Veritatis Inquisitor ad tanti momenti opus aliqua saltè manu ductione introducatur, non possû quin parvum illud lumē per Divinam gratiam mihi concessum accendam, & in aperto statuam: Si modo ipse non habuerit Nocturnæ oculos, Lumen Naturæ vitantes, & ipsius splendorem non ferentes, quibus si caruerit, fieri non poterit, quin oculis apertis Veritati visæ & cognitæ fidem

ad-

adhibiturus sit. De tanto Opere autem hæc est sententia mea, fieri omnino posse, ut nobilissima margarita, universalis nimirum Medicina, & Lapis Philosophorum ægra Hominum, & Metallorum corpora pristinæ sanitati restituens ex Vulgari Sale paretur. De præparatione mihi ignotâ nihil certi affirmare possum. Fieri illud posse ut credam, multiplex & infallibilis experientia mihi fidem fecit. Eam habeo & conservo, nec ab ea me à quoquam abstrahi patior, cujus etiam pios lubenti animo participes facerem, si possem, aut auderem. Verum quoniam Fides à solo Deo nobis efficitur, ab eodem precibus quoque impetranda, & non ab hominibus expectanda est.

Promissis igitur staturus ut demonstrem, Philosophorum Lapidem etiam in sale absconditum Artis beneficio erui posse, Divinorum Mysteriorum studioso hoc unicum peto, ut in scriptis meis nuper editis inquirat ea, quæ de pisciculo Echineide memoriæ prodidi, quo pacto nimirum ex Mari salso extrahi possit jaculo; ibi enim manuductionem sufficientem offendet, de qua ut plura hic tradantur, necessarium non est.

Hæc sunt, quæ in Nobilissimi salis honorem adhuc adjungere volui. Qui universalis & particularis Medicinæ margaritam nobilissimâ intimis penetralibus salis inclusam esse non credit, ei adjumento esse nequeo. Liberum est unicuique aliam viam quærere & ingredi.

Si nimis longum non foret, etiam liquidò probarem, ex marinis illis corporibus, Coraliis nimirum, matre perlarum, conchyliis, cochlearum testis, & similibus aliis, si in aquam solvantur, ac postea præcipitentur, corporale Aurum extrahi posse, quod propriis meis manibus feci, atque idcirco audacter testari possum.

Sed manum de tabula removeo, quoniam hætenus dicta, hac vice sufficiunt; ex quibus alios adhuc aliquid boni consequuturos & percepturos esse spero & confido: His, omnibusque piis Divinam benedictionem ex anima precor: Amen.

F I N I S.